WASHINGTON D.C.

І чужому научайтесь,
Й свого не цурайтесь...
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація:
"Svoboda", 81-83 Grand St.
Jersey City, N. J.
Тел.: HEnderson 4-0237
УНС: HEnderson 5-8740
Тел. з Ню Йорку:
BArcly 7-4125

РІК LXVI Ч. 213. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СЕРЕДА, 4-го ЛИСТОПАДА 1959 6 ЦЕНТІВ — 6 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, NOVEMBER 4, 1959 No. 213. VOL. LXVI.

ПРЕЗИДЕНТ ВІДВІДАЄ В ГРУДНІ ІТАЛІЮ І МОЖЛИВО ТЕЖ ІНДІЮ І ТУРЕЧЧИНУ

Вашингтон. — З добре поінформованих кіл повідомляють, що вже в грудні ц. р., під час свого перебування в Европі, през. Айзенгавер відвідає Італію і відбуде там розмови з італійським президентом Джованні Ґронкі та прем'єром Антоніо Сені. Мав би відвідати Президент Італію ще перед зустріччю голів західніх великодержав — ЗДА, Великої Британії, Франції та Західньої Німеччини, визначеною на день 19-го грудня в Парижі. Говорять теж, що в державному департаменті обмірковується тепер плян поїздки през. Айзенгавера до Туреччини і до Індії, куди мав би виїхати він безпосередньо після паризької зустрічі. Офіційне повідомлення про відвідини през. Айзенгавера в Італії буде проголошене вже найближчими днями і тоді теж мабуть буде вирішена остаточно справа поїздки до Туреччини й Індії. Ціллю відвідин през. Айзенгавера в Італії та в інших союзних державах мала б бути консультація з головами цих держав в справі актуальних міжнародних політичних проблем і напрямних дальшої політики НАТО. Такої консультації вимагають уряди окремих держав — членів НАТО, які висловлюють навіть думку, що добре було б, щоб перед зустріччю голів ЗДА, Великої Британії, Франції та Західньої Німеччини відбулася в Парижі в днях 15-17 грудня не сама тільки конференція міністрів закордонних справ НАТО, але конференція голів держав цього Північно-Атлянтійського Пакту. Відвідини през. Айзенгавера в Італії, як теж евентуально в інших заприязнених країнах, мали б відбутися згідно з інтенцією західніх держав інформувати союзні держави про всі евентуальні пляни і рішення, особливо ж про ті, що могли б стосуватися тієї чи іншої держави. В понеділок дня 2-го листопада през. Айзенгавер відбув у Білому Домі довшу, понадгодинну конференцію з державним секретарем Крістіяном А. Гертером. Темою обговорення була, як про це повідомлено офіційно, справа „навершинної" зустрічі голів західніх держав. Ця тема, зокрема справа ставлення Франції до евентуальної зустрічі голів чотирьох великодержав — ЗДА, СССР, Великої Британії та Франції, мала б бути обговорена теж під час конференції през. Айзенгавера із амбасадором ЗДА до Франції Амирі Гутоном, визначеної на вівторок 3-го листопада ц. р.

Сен. Даґлес остерігає проти кандидатури сен. Джансона в 1960 р.

Вашингтон. — Демократичний сенатор Пол Г. Даґлес із Іллиной виступив на радієвій і телевізійній програмі і заявив, що провідник демократичної більшости в Сенаті сен. Линдон Б. Джансон не повинен кандидувати на президента в 1960 році, бо його не могли б прийняти як свого кандидата північні демократи. Сенатор Даґлес сказав, що він не твердить, що сенатор Джансон не є лібералом взагалі, але як сенатор із Тексасу, він конечно є зв'язаний із тамошньою продукцією нафти і природного газу і займає стримане становище в справі громадянських прав. Подібне становище в справі кандидатури сен. Джансона на президента недавно зайняв і губернатор - демократ Каліфорнії Едмунд Дж. Бравн. Він сказав на телевізії в Лос Анджелесі, що високо цінить сенатора Джансона, але сумнівається, чи той мешканець Тексасу міг би здобути електорські голоси Каліфорнії тому, що займає замало ліберальне становище в справі оборони громадянських прав

Летунська лінія Квантас уможливлює облетіти світ за 7 днів

Ню Йорк. — Колись славний французький письменник Жюль Верн написав був фантастичну повість під заголовком „Подорож довкола світу в 80 днях", а тепер летунська лінія Квантас оголошує, що вже за півтори тисячі долярів можна облетіти джетовим літаком нашу землю впродовж кількох днів. Лінія не ручить за точність цих сімох днів, бо в дійсності ця подорож може тривати один або два дні мільше чи менше, це залежить від місцевих можливостей стартування чи причалювання літака. Лінія подає докладний розклад їзди, починаючи з Ню Йорку на схід через Лондон, Каїро, Калькуту, Сидней, Сан Франсіско і Ню Йорк. Ціни, залежно від комфорту: 1,445.20, 1,501.90, 2,114.70 і 2,168.70 долярів. Пасажири будуть в повітрі під час цього лету 51 годину і 45 хвилин.

В АМЕРИЦІ

● **В Ню Йорку** недавно в готелі Валдорф - Асторія показували літак „Ню Орлінс", який у 1924 р. облетів довкола світу. Цю виставку відкрив колишній президент Герберт Гувер, який в 1924 році був секретарем торгівлі. З ним виступав полковник Леслі Арнолд, учасник того навколосвітнього лету. Літак „Ню Орлінс" переховується в авіяційному музеї в Дейтоні.

● **14-річний учень сьомої кляси публічної школи** в Ню Йорку, Джоліо Мартинец, так сильно побив 39-річну вчительку Кармеліну Джілеспі, що її негайно відвезли до шпиталю. Мартинец вилаяв учительку, коли вона картала його за невідповідну поведінку. Учителька дала йому ляпаса. Тоді Мартинец повалив її на землю і почав бити.

● **Аж у неділю 1-го листопада** вдалося знайти літак, який в п'ятницю 30-го жовтня пропав із 24 пасажирами і 3-ма членами залоги у Вірджинії. Всі вони згинули, крім 33-річного Ф. Бредлі, якого знайшли за п'ять стіп від розбитого літака, притисненого сидженням.

● **Тисячі людей** залишають свої доми в провінціях Коліма та Халіско у Мехіко і втікають від повені, яка заливає чимраз більший простір. Ще й досі не обраховано докладно кількости жертв, спричинених буревієм минулого тижня на західньо-центральному узбережжі Мехіко. За дотеперішніми інформаціями згинуло коло 1,000 осіб.

● **Кубинський уряд** переводить так звану Операцію Родина, узаконюючи тисячі „диких подруж", які живуть без шлюбу. В одному лише місті суддя Картая „звінчав" цивільним шлюбом 52 пари, що з них деякі мають по декілька дітей. Одна з таких „звінчаних" пар має 11 дітей. Часописи не подають, чи ті родини беруть також церковний шлюб.

● **В Іст Ст. Луїс, Іллиной** вагітна 26-річна Мері Дулін, вивела на безпечне місце п'ятеро своїх дітей з охопленого полум'ям дому, але сама згинула, коли вбігла до мешкання, щоб рятувати шосту дитину — 9-місячного Овена. Дітей у віці від двох до дев'ятьох років взято до шпиталю.

● **Внаслідок великого снігопаду в Канаді** одна третина врожаю пшениці (400,000,000 бушлів) опинилась під снігом. Уряд мусить прийти фармерам із допомогою, як це було в 1951 році, коли передчасний сніг спричинив їм величезну шкоду.

АЙЗЕНГАВЕР ВИМАГАЄ ВІД ГРОМАДЯНСТА ДОПОМОГИ В СПРАВІ ПОБОРЮВАННЯ ІНФЛЯЦІЇ

Вашингтон. — Президент Айзенгавер промовляв 2-го листопада на зборах представників 48-ох крайових організацій і вимагав від всього громадянства допомоги в поборюванні інфляції. Він закликав американців, щоб висилали мільйони листів до членів Конґресу і до Білого Дому та щоб вимагали поширення економіки і здорової валюти. На думку Президента „публічна опінія" — це єдина сила і єдина енерґія, яка тримає на ногах цю країну". Але щоб ця опінія була успішна в своїх вивах, то вона мусить бути основана на фактах, на знанні взаємин, які заходять між окремими фактами. Треба громадянство усвідомити про небезпеку і шкідливість інфляції та великого федерального заборгування внаслідок дефіцитів федерального бюджету. Сам Президент сказав, що пробував писати листи до свого 11-річного внука Дейвіда і вияснити йому справу інфляції. Інфляція і федеральне заборгування — це значить, що теперішнє покоління хоче жити коштом своїх дітей і внуків, які мають сплачувати федеральні борги. „Коли ми додамо то федерального заборгування кожний новий долярь, то ми перекидаємо теперішні кошти на наших дітей, які мають за нас працювати", казав Президент. Президент весь час свого урядування в Білому Домі старається про втримання вартости доляра і про зменшування федеральних видатків та федерального заборгування.

Конґресова Комісія вестиме в Ню Йорку переслухання в справі комуністичних впливів серед порторіканців

Вашингтон. — Конґресова Комісія, яка досліджує протиамериканську діяльність, повідомляє, що в днях від 18-го до 20-го листопада вестиме в Ню Йорку переслухання в справі комуністичних впливів серед громадян кубинського походження. Голова цієї комісії конґресмен Е. Волтер заявив, що передвступне слідство виявило, що існує зв'язок між комуністичними клітинами в Порто Ріко і в Ню Йорку. „Комуністичні пропаґандисти, казав конґресмен Волтер, будуть пробувати твердити, що комісія переслухує всіх порторіканців, але величезна більшість порторіканців, подібно як і американців, є протикомуністична і льояльна у відношенні до ЗДА.

ПЕНСИЛВЕНІЙСЬКИЙ РАЙОН ТВЕРДОГО ВУГІЛЛЯ ВІДЗНАЧИВ 65-РІЧЧЯ УНСОЮЗУ

Фреквіл, Па. — Окружний Комітет Відділів Українського Народного Союзу в районі твердого вугілля, в якому в містечку Шамокіні 65 років тому „совершившася" — як тоді писала „Свобода" — Український Народний Союз, відзначав 65-річчя цієї події великим ювілейним бенкетом, що відбувся тут в залі Українського Клюбу минулої неділі, 1-го листопада, з участю сотні делеґатів, які репрезентували 21 з усіх 24 Відділів округи. Усі ці репрезентанти сьогоднішнього УНСоюзу в тій окрузі — це в більшості внуки і правнуки тих далекозорих піонерів, що цю організацію створили, висловивши свої ідеї і почування у відомому віршику: „Під землею я працюю, гріб собі копаю, щоб вам хату збудувати у Рідному краю".

Ювілейне святкування започаткував молитвою місцевий український православний парох всч. о. Гиларій Врублевський, що є також головою місцевого 429-го Відділу УНС. Відкрив бенкет адв. Адам Баволяк, брат також приявної на бенкеті п-ні Юлії Баволяк, колишньої головної радної У. Н. Союзу. Проводив бенкетом п. Михайло Гентош, голова Окружного Комітету Відділів УНС. Ювілейну промову виголосив головний предсідник УНС п. Дмитро Галичин, початкувавши її згадкою про нову велику жертву української визвольної боротьби, вбитого підступно ворогом українського революційного провідника сл. п. Степана Бандеру. В дальшому забирали слово та виголошували привітання артист Микола Барвінчак, о. Врублевський та інші. У проводі Окружного Комітету Відділів УНС, який влаштував цю ювілейну імпрезу, стоять, крім згаданого голови Михайла Гентоша, секретар Іван Петрунцьо та касир Олена Словик, прибрана дочка сл. п. Дмитра Капітулу, довголітнього головного предсідника і опісля довголітнього головного контролера.

Гол. предсідник УНС Д. Галичин, відвідавши округу з нагоди відмічування 65-річного ювілею УНС, відвідав разом з секретарем місцевого Відділу УНС ч. 1 п. Волтером Чернаґом та з головою Окружного Комітету п. Гентошем також колиску УНСоюзу, містечко Шамокін, та був приявний на молебні в місцевій найстаршій в Америці, українській католицькій церкві з нагоди її 75-річчя. Молебен відправляло 27 священиків в приявності Митрополита, ВПреосвященого Кир Константина Богачевського.

Відділи УНС Пассейку — Патерсону приготовляють ювілей

Пассейк, Н. Дж. — З кінцем жовтня тут відбулись наради представників Відділів Українського Народного Союзу округи Пассейк — Патерсон, на яких вирішено відзначити 65-річний ювілей УНСоюзу відповідною імпрезою в дні 6-го грудня ц. р. Під час нарад, в яких взяли участь представники Відділів чч. 42, 64, 97 і 182, обговорено також ряд актуальних організаційних проблем. Чергові наради в цих самих справах, зокрема для встановлення програми ювілейної імпрези, відбудуться в найближчу суботу 7-го листопада. До участи в цих нарадах просяться представників усіх Відділів УНСоюзу цієї округи.

250 осіб взяло участь у відкритті виставки З. Онишкевича в Ню Йорку

Ню Йорк. — Понад 250 осіб, між ними численні видатні громадяни, включно з президентом УНР в екзилі д-ром Степаном Витвицьким та його дружиною, взяло участь у відкритті мистецької виставки молодого нашого мистця Зиновія Онишкевича, що відбулася минулої неділі, 1-го листопада, в залях місцевого Українського Літературно-Мистецького Клюбу. Мистець виставив 39 праць, з яких 14 продано вже під час відкриття виставки. Між виставленими працями є, між іншими, акварелі „Союзівка" та „Красвид з Кетскил". Виставку відкрив відповідним словом голова Клюбу проф. Сергій Литвиненко. Вона триватиме до 15-го листопада включно.

Ван Дорен признався до ошуканства на телевізійній програмі „Двадцять один"

Вашинґтон. — 2-го листопада зізнавав в конґресовій підкомісії, яка досліджує недоглядии в законодавстві, 33-річний професор Колумбійського університету Чарлз Ван Дорен і признався, що він впродовж трьох років жив як брехун, бо обманював свою родину, свого адвоката і приятелів та мільйони слухачів телевізійних програм „Двадцять один", коли виступав на цій програмі, і коли пізніше твердив, що його змагання були чесні. Ван Дорен признався, що вже в першому виступі на телевізії, коли він здобув 1,000 долярів, дістав наперед перед виступом, разом із запитами також і відповіді. Так само було під час його 14 виступів на телевізії, в яких він здобув був 129,000 долярів. Ван Дорен сказав, що навіть і той виступ, в якому він, після виграння $129,000, не відповів на запити, був докладно виреженсерований, як він має поводитися, щоб цілий виступ драматичніше виглядав. Він докладно розповідав членам комісії, як його подучували про те, як він має відповідати, як нібито надумуватися під час відповідей, які він вже мав готові, щоб це більше захоплювати слухачів і глядачів. Він казав, що вже давніше хотів скинути з себе той моральний тягар брехні, який тяжів над ним три роки, але не зробив того, бо, гадав собі, що цим „знищить віру мільйонів у вихованців". Тепер він розуміє, що цим своїм кроком пошкодив „інтелектуальному світові, учителям і вихованню взагалі". Зізнання Ван Дорена тривали годину і 35 мінут. 500 осіб прислухувалися його зізнанням, між ними десятки журналістів та представників телевізійних і радієвих станцій. Присутній був і батько Чарлза Марк Ван Дорен та жінка пані Чарлз Ван Дорен. — Одночасно виявилося, що і програми так звані „Запити $164,000" і „Виклик вартости $64,000" також були ведені з ошуканством, як до цього вже призналися о. Чарлз Е. Джексон із Туллагоми, Тенессі, і купець Вилтон Дж. Спрінґер із Ню Йорку. Колумбійський університет прийняв резиґнацію Ван Дорена зі становища професора.

Чарлз Ван Дорен

Північно-европейські країни обмірковують спільні проблеми

Штокгольм. — У столиці Швеції почались наради репрезентантів т. зв. Нордійської Ради, яка складається з представників Швеції, Норвеґії, Данії, Фінляндії і Ісляндії. Закинено первісну думку про проголошення митної унії між тими п'ятьма державами з уваги на існування вже континентального західньо- европейського бльоку шістьох держав т. зв. Спільного господарського ринку, якому протиставляється бльок т. зв. „Зовнішніх сімох", куди належать Англія, Швеція, Норвеґія, Данія, Портуґалія, Австрія і Швайцарія. Зате представники Швеції і Норвеґії поклали більший натиск на потребу затіснення між названими п'ятьма країнами північної Европи співпраці в ділянках культури, науки і виховання. Наради відбуваються в будинку шведського парляменту.

ІНЖ. М. ДЕНИСЮК ТА ПРОФ. М. ДЕРБУШ ОЧОЛИЛИ НОВОСТВОРЕНИЙ ОКРУЖНИЙ КОМІТЕТ ВІДДІЛІВ УНС СЕРЕДНЬОГО ЗАХОДУ

Міннеаполіс, Мінн. — Відомі українські діячі інж. Микола Денисюк та проф. Микола Дербуш, найуспішніший організатор членів УНСоюзу в цьому році, очолили новий Окружний Комітет Відділів Українського Народного Союзу, що охоплює більшу від України територію середньо-західніх стейтів Америки. Основуючі збори цього Окружного Комітету відбулись тут в залі української православної церкви св. Юрія Переможця минулої суботи, 31-го жовтня. Головний Уряд УНСоюзу репрезентував на цих зборах секретар Головної Контрольної Комісії інж. Степан Куропась з Шикаґо. Крім інж. М. Денисюка та проф. М. Дербуша, до Управи новоствореного Окружного Комітету Відділів У. Н. Союзу увійшли секретарі Відділів УНС: Михайло Воробець з Омаги, Небраска; інж. Мирослав Кальба з Денвер, Колорадо; Петро Зенко зі Ст. Джозеф, Мізурі, п. Михайло Білик з Кензас Ситі, Кензас, і п. Антін Лехолат з Лінколн, Небраска. Місце касира Комітету зарезервовано для одного з місцевих кандидатів. Збори однодушно прийняли цей склад Управи, запропонований номінаційною комісією в складі: проф. Ол. Грановський, проф. Серафимович, ген. К. Смовський і п. Хабін. Окружний Комітет Відділів У. Н. Союзу в цьому великому середньо - західньому обширі був завершенням важливого етапу, позначеного інтенсивною і успішною організаційною працею, переведеною там проф. Миколаю Дербушом при співпраці місцевих секретарів Відділів УНС та союзовців. П. М. Дербуш виїжджає вкоротці на організаційну працю УНСоюзу в Західній Канаді.

259-ий Відділ УНСоюзу в Шикаґо відзначив своє 50-річчя

Шикаґо, Ілл. — До 65-річного ювілею Українського Народного Союзу та до ряду ювілейних років багатьох його Відділів долучився також Відділ ч. 259, Братство Пресв. Богородиці в Шикаґо, відзначивши минулої неділі, 1-го листопада, своє 50-річчя. Це Братство було зорганізоване 13-го листопада 1909-го року і мало початково 16 членів. Сьогодні цей Відділ нараховує понад 180 членів. Відзначення 50-річного ювілею відбулося в залі української католицької парафії тієї самої назви, просв. Богородиці, в приявності кругло 200 осіб та з участю всіх трьох головних урядовців УНСоюзу з Шикаґа: головних контролерів інж. Степана Куропася і дир. Петра Пуцила та головного радного п. Тараса Шпікули, як також організатора п. Ткачука та довголітнього секретаря Відділу інж. Побуцького і колишньої заступниці гол. предсідника в рр. 1912-1920, п-ні Марії Білик. Головну промову на цьому святі - бенкеті виголосив гол. контролер інж. Ст. Куропась. Виголошено також ряд привітань.

КОМІСІЯ ОН ОДНОСТАЙНО СХВАЛЮЄ РЕЗОЛЮЦІЮ В СПРАВІ РОЗЗБРОЄННЯ

Об'єднані Нації. — 82-членна Політична Комісія Генеральної Асамблеї Об'єднаних Націй одностайно заявилась за резолюцію у справі міжнародного роззброєння, що її проєкт виготовлено в кулюарних переговорах між західніми державами й СССР. Голова Політичної Комісії, д-р Франц Матч з Австрії, ствердивши, що нема ніякої іншої пропозиції ані ніяких застережень, проголосив одноголосне прийняття резолюції без голосування. За цією резолюцією, однаково пропозицію Хрущова з 18 вересня ц. р. на „загальне і повне" роззброєння, як триступневий проєкт роззброєння, зголошений 17 вересня ц. р. англійським міністром закордонних справ і „всі інші" проєкти — віддіслано до 10-членної Комісії, яку покликали до життя і великодержави на своїй останній конференції міністрів закордонних справ у Женеві. Однак совєтський делеґат Василій Кузнєцов негайно доказав, що Совєти використовуватимуть цю резолюцію для своєї пропаґанди, інтерпретуючи її в своїй промові того самого дня на Політичній Комісії, що — мовляв — „треба сподіватися, що 10-членна Комісія візьме за базу для своїх нарад совєтські пропозиції". Американський амбасадор Кебот Ладж негайно спростував, що резолюція Політичної Комісії говорить виразно не тільки про совєтські пропозиції, але й англійського міністра та „інші". Тут він виявив, що американський уряд покликав був окрему державну комісію для перестудіювання проблеми роззброєння під головуванням Чарльза Кулиджа і що висліди студій цієї комісії та її рекомендації будуть пильно перестудійовані урядом, який на цій базі зголосить до 10-членної міжнародної Комісії у Женеві свої власні пропозиції. Існує навіть здогад, що задля того, щоб союзники ЗДА могли докладно познайомитись з окремим американським проєктом, наради Женевської 10-членної Комісії для справи роззброєння, які мають початись в січні 1960 року, будуть або відложені або перервані до березня наступного року. Кузнєцов запевняв у своїй промові, що не мають рації ті, які окреслили проєкт Хрущова на загальне і повне роззброєння, як пропаґандивний маневр. Совєти, мовляв, „завжди були миролюбні" і „з природи своєї соціяльної системи є найбільш рішучим та послідовним чемпіоном миру". Кузнєцов признав готовість Совєтів погодитись на міжнародну контролю „у відповідних розмірах" у кожній стадії роззброєння. Зате Кузнєцов спротивився, щоб Об'єднані Нації сформували міжнародну збройну силу задля пильнування миру на землі. Так само совєтський підголосок, індійський міністер оборони Крішна Менон був проти міжнародної поліції. Зате туніський міністер Монґі Слім звернув увагу, що коли після загального роззброєння одні держави матимуть більші збройні сили „задля збереження внутрішнього спокою", а інші менші, то завжди існуватиме небезпека аґресій проти малих держав, які повинні мати ґарантію своєї безпеки в існуванні міжнародної поліції. Промовляли ще представники Канади, Уруґваю і Цейльону, які також підкреслювали конечність міжнародної контролі, як передумови справжнього роззброєння.

Совєти будуватимуть, мабуть, цілу Асванську греблю в Єгипті

Каїро. — Совєти, які призначили 28 грудня мин. року $92 мільйони З'єдиненій Арабській Республіці на будову першої стадії т. зв. Асванської греблі, будуть — мабуть — будувати її також в двох дальших стадіях. Заявив це єгипетський інженер Ахмед Саїд, який матиме від уряду названої Республіки керівництво і зверхній нагляд над цією велетенською будовою. Він прибув тільищо з Москви, де велись в цій справі наради, і подав у пресовому інтерв'ю подробиці до справи, яка від років хвилює єгипетські керівні кола та широке громадянство. Від 15 листопада ц. р. почнуть напливати з Совєтів технічні споруди й матеріяли для цієї будови, включно з 25-тонновими вантажними автами. Совєтських інженерів не буде більше, як [illegible]0 і їх мають ступнево заміновувати єгипетськими, в міру того, як єгипетські інженери навчаться орудувати совєтськими машинами. Експерти з Міжнародного Банку будови і розвитку обрахували були кошт будови Асванської греблі на $1,300,000,000. Після того, як Єгипет заставив свою бавовну за совєтську зброю, ЗДА відмовились були від фінансування Асванської греблі, що так розгнівало през. Ґамаля Абдела Нассера, що він проголосив був націоналізацію Суезького каналу і викликав був цим гостру міжнародну кризу. Японські й західньо-німецькі інженери й будівельні фірми були заінтересовані також цією будовою, від якої Єгипет сподівається радикальної поправи своєї господарки. У першій стадії будови греблі, віддаленої за 430 миль на південь від Каїро, треба буде зрушити 9 мільйонів куб. метрів скелі і піску, для чого треба буде зужити 7,000 тонн динаміту. Це потриває два перші роки будови. Німецькі інженери критикують совєтський плян.

У СВІТІ

● **Ген. Нам Іль,** міністер закордонних справ, який репрезентував Північну Корею на перемирчих переговорах у Панмунджомі, зник зі свого становища. На його місце призначено нікому невідомого корейського комуніста Пак Сунґ Хуля. Західня преса пояснює, що Нам Іль був звеличником Москви, а новий „міністер" — слухняний підголосок Пейпінґу.

● **Французька преса** пропонує міжнародній конференції „на вершинах" вирішити складну справу державної приналежности хлопчика, який недавно народився на англійських водах на італійському кораблі, що плив із Канади під прапором Панами. Батьки дитини — чехи, які повінчались в Юґославії, а живуть постійно у Франції. Хлопчика охрещено норвезьким іменем Оляф, і цим ситуацію ще гірше заплутано.

● **Минулотижневі вибори у Швайцарії** небагато змінили політичне обличчя 196-членної нижчої палати федерального парляменту. Комуністи, які мали раніше тільки чотири мандати, здобули ще один мандат з кантону Женеви, зате втратили мандат з Базилеї. У кантоні Во, вперше в історії Швайцарії, кандидувала до сенату жінка-комуністка Марселин Мієвіль, зубний лікар. Вона дістала мінімальне число голосів і — перепала.

● **У Відні** від часу закінчення 4-державної окупації, відбулися перші вибори до міської ради. Комуністи, які мали в міській раді шість мандатів, втратили три мандати. Соціялісти підвищили свій стан посідання з 59 мандатів до 60, а консервативні „народники" здобули тільки 33 мандати. Соціялісти й народники" збережуть і надалі коаліційний провід.

СВОБОДА SVOBODA
Український щоденник UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.
Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N. J.
Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918
За кожну зміну адреси платиться 10 центів.
...редакція не відповідає і не зобов'язується повертати незамовлені матеріяли.
Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

СПРАВА СВІТОВОГО КОНҐРЕСУ УКРАЇНЦІВ

Шостий Конґрес Українців Канади, що відбувся у Вінніпеґу в днях від 9-го до 12-го липня цього року, ствердив, що „добро українсько їсправи вимагає об'єднання всіх українських національних громадських організацій у всіх країнах для досягнення координації праці та збереження духово - культурної національної єдности". І тому він „в умовах назріваючих світових подій вважає необхідним скликати Світовий Конґрес Українців та створити Світовий Союз Українців". В результаті Конґрес доручив Президії Комітету Українців Канади „негайно порозумітися з Президією Українського Конґресового Комітету Америки і скликати в найближчому часі наради Пан - Американської Української Конференції для сформування підготовчого Комітету для скликання Світового Конґресу Українців".

Це рішення Конґресу Українців Канади привітали в принципі майже всі українські угрупування, потверджуючи актуальність цієї проблеми. Правда, останні події, зокрема небажані відвідини совєтського диктатора в З'єдинених Державах і трагічна смерть вбитого комуно - московським ворогом людства українського революційного провідника сл. п. Степана Бандери, приковували головну увагу українців і тим самим відсунули справу Світового Конґресу на другий плян. Проте, ми не повинні послаблювати нашої уваги і до справ, які самі ініціюємо і в яких ми є підметом.

Резолюція Конґресу Українців Канади щодо Світового Конґресу Українців є останнім з багатьох рішень у тій справі, що має вже досить велику бороду, бо її в різних формах обмірковується вже майже 30 років. Тут, очевидно, не місце входити в ту історію, про яку вже багато разів була і напевно ще буде мова. Натомість вважаємо, що на місці і на часі висловити кілька заввағ, щоб цю важливу проблему поставити на порядок нашого публічного обговорення.

Так, як тепер справа мається, існує дві головні концепції щодо цілей Світового Конґресу Українців, бо щодо нього самого, як уже стверджено, принципово всі, або щонайменше велика більшість, погоджується. Одну з концепцій щодо цілей такого Конґресу характеризує вже сама резолюція Комітету Українців Канади, яка говорить про потребу „об'єднання всіх українських національних громадських організацій у всіх країнах та досягнення координації праці і збереження духово - національної єдности" і вкінці — „створення Світового Союзу Українців". Подібні цілі для такого Конґресу намічує в своїх доповідях член Проводу Українських Націоналістів інж. Осип Бойдуник, що тепер перебуває на відвідинах в цій країні.

Друга концепція щодо цілей Світового Конґресу Українців підкреслює головно його маніфестаційний характер в користь українських визвольних змагань, не „передрішуючи" інших цілей включно з евентуальним створенням світового українського секретаріяту чи подібної установи. Прихильники цієї другої концепції побоюються, що таке конкретне „передрішення" цілей Конґресу могло б „передрішити" й саму справу Конґресу, себто створити цілий ряд труднощів, які унеможливили б навіть скликання Конґресу. Справа в тому, що маніфестувати в користь визволення України вишле свого представника, не вагаючись, кожна українська група і кожне політичне середовище. Натомість є поважні українські представництва чи репрезентації, які можуть мати побоювання, що Світовий Союз Українців міг би стати „ще одною" українською репрезентацією.

Подібні застереження в іншому відношенні можна мати й до другої концепції, а одним з цих застережень є те, що „шкода витрачати гроші" на Конґрес, який має бути тільки маніфестацію і не залишить тривкого сліду і наслідку.

Справа Світового Конґресу Українців поступово реалізується. Президія Комітету Українців Канади вже є в контакті з Екзекутивою Українського Конґресового Комітету Америки і також наради ПАУК мали б у цій справі відбутись ще до кінця цього року. Тим часом, крім резолюції Конґресу Українців Канади щодо самого скликання Конґресу, немає ще жадного конкретного рішення чи пляну як щодо самого Конґресу, так і щодо його цілей. Тому вважаємо, що цій справі можна зробити добру прислугу і поважно причинитись до її успіху своєчасним публічним обговоренням усіх аспектів такого Конґресу. Публічне обговорення на сторінках „Свободи" української акції у зв'язку з відвідинами Хрущова в Америці багато причинилось до відповідного скристалізування української політичної думки і у великій мірі допомогло покликаним до того організаціям і поодиноким особам зайняти в тій справі відповідне становище. Подібного можна очікувати і від публічного обговорення такої важливої для українських змагань проблеми, як Світовий Конґрес Українців. „Свобода", як і, можна сподіватися, інші українські часописи обабіч океану, радо послужать за трибуни для публічного обговорення справи Світового Конґресу Українців.

ПОМИЛКА МАРКСА І ХРУЩОВА

Постійне твердження Хрущова, що внуки сучасних американців житимуть у комуністичному режимі і що комунізм невідхильно „угробить" вільний світ, утотожнюваний Хрущовим з „капіталізмом", — це наслідок сліпої і фанатичної віри в учення Карла Маркса, який категорично заповів загин капіталістичного світу. На цю тему появилась дуже цікава стаття професора корпораційного права в Колумбійському університеті, економіста Адольфа Берле, в тижневому додатку „НИТаймса" з 1-го листопада ц. р. На всупі Адольф Берле пригадує, що Хрущов не є перший у своїх вихвалюваннях „угробити" західній світ: куди раніше за нього творці великих східніх імперій, які йшли на підбій Заходу, твердили це саме. Це були ще Атилла ,вождь Гунів, Джінґісхан і Тамерлан, творці монгольської імперії, що сягала майже до Середньої Европи. Різниця між ними і нинішними московськими імперіялістами та, що вони не орудували економічними арґументами, зачерпнутими з Марксового „Капіталу" та творів його послідовників. Адольф Берле звертає увагу, що вже й у Совєтах є вдумливіші економісти, які беруть під сумнів актуальну вартість пророцтв Маркса. Першим таким совєтським смільчаком був Євгеній Варґа, який вжі 10 років тому зважився заперечити теорії Маркса про неминучість „самознищення" капіталізму. Тоді Варґа попав у неласку, але після смерти Сталіна його привернули до давнього значення.

Теорія Маркса про вищість комуністичної системи і про обов'язковий загин капіталізму є помилкова тому, що вона зовсім не бере під увагу можливостей еволюції капіталізму. А Хрущов користується нині терміном „капіталізм" у тому самому значенні, як його мав капіталізм за часів Маркса, сто років тому. Тим часом на протязі останнього сторіччя американська економічна система еволюціонувала від „власницької системи" до „соціяльної системи". Французький учений Жак Марітен твердить, що теперішня американська економічна система є все ще „нова й плинка" і що вона „робить реквізитами минулого однаково капіталізм, як соціялізм". Нема ще нової назви для цієї теперішньої американської системи, — одні називають її „народним капіталізмом", інші „напіввласницьким суспільством". Такий капіталізм, як про нього все говорить Хрущов, перестав існувати в часі між 1920 і 1930 роками. Тому кремлівські комуністи воюють із неіснуючою примарою. Насправді, економічна зміна, що зайшла і далі відбувається в Америці, — більш революційна, ніж та, що її намітив для соціялізму Карл Маркс.

Маркс вираховував, що верства багатіїв, яка народилася з розквітом фабричної продукції, буде щораз більше збагачуватись. А що бідна робітнича верства не матиме змоги набувати фабрикатів, то капіталістична верства буде змушений шукати щораз нових закордонних ринків збуту, з привілеями для себе та з насильним накидуванням закордонним покупцям своїх товарів. Таким чином капіталізм у понятті Маркса мусів бути імперіялістичний і агресивний. Із щораз зростаючою продукцією такий капіталізм доводив би до щораз дальших міжнародно - політичних криз, які, врешті, дійшли б докраю і скінчились революцією із загином капіталізму та тріюмфом соціялізму. Така Марксистська калькуляція знаходила ілюстрацію у відносинах в Англії й Америці, що їх змалювали у своїх творах Чарлз Дікенс і Антон Сінклер. Маркс мав рацію, коли передбачав, що така система не зможе довго втриматися. Зате він зробив величезну помилку ,не передбачивши, що та система може змінитися — без кривавого політичного перевороту .

Першою зміною в давній капіталістичній системі було народження в Америці корпорацій. Протягом одного покоління корпорації заступили індивідуальне в л а с н и цтво. 500 корпорацій, зареєстрованих на Нюйоркській біржі, охоплюють приблизно дві третини американської продукції. Якби це були 500 капіталістичних родин з егоїстичними тенденціями, то такий стан довів би до катастрофи, передбачуваної Марксом. Але цих 500 корпорацій побудовані на уділах (шери) чи акціях, що знаходяться нині в руках 12.500.000 осіб. Що більше, уділовцями у великих корпораціях є також різні компанії ,пенсійні фонди, забезпеченеві установи, так що насправді коло 50 мільйонів осіб користає з прибутків великого промислу, хоч багато з них самі про це й не знають. Одиничні власники і їх родини втратили безпосередній вирішний голос у справах продукції й адміністрації промислових закладів ще й тому, що прийнято засаду фахового керівництва. Отож не власники - капіталісти є директорами фабрик, а фахівці з відповідною освітою, службовці з твердою платнею. Дальшим непередбаченим Марксом та його послідовниками етапом еволюції капіталістичної системи було народження робітничого спілкового руху на американський зразок, в якому робітники самі вирікаються участи в керівництві варстатами праці, а борються тільки за поліпшення умовин праці і висоту винагороди. Ця система породило нову, непередбачену Марксом робітничу клясу, яка не має нічого спільного з його поняттям пролетаріяту, бо насправді це не пролетаріят ,а середня заможня верства з найвищим з-посеред усього робітництва в світі життьовим стандартом. Американський уряд рішуче відмовився бути експонентом „власницької кляси". Від Теодора Рузвелта почались реформи проти „зловживання великими прибутками". Соціяльне законодавство започатковане за Вилсона і Ф. Д. Рузвелта, забезпечує робітників проти наслідків господарських криз. Нова система в Америці створила також розподільний апарат, куди кращий аніж в комуністичних країнах. Внаслідок цього, велетенський американський промисл знаходить збут передусім на власному внутрішньому ринку, серед власних покупців. А чейже Совєти користувались і користуються у своїй продукції мільйонами невільників, маючи за дротами своїх кацетів куди-куди більше в'язнів ,ніж будь-коли було безробітних в Америці.

Тому Хрущов, говорячи про „капіталістичних монополістів", зраджує повне незнання американської дійсности. Краще розуміють її економісти типу згаданого Євгенія Варґи, який у своєму творі „Проблеми миру і соціялізму" признає, що в системі „державного монопольного капіталізму", монополії" (корпорації?) можуть легше переходити спорадичні кризи ,які настають внаслідок надпродукції, бо можуть діставати від уряду, напр., військові замовлення, які забезпечують мінімум продукції незалежно від господарських криз. Але й Варґа не бачить дійсного розподілу зисків промислу не тільки між багатіїв, але й масою посідачів акцій та уділів, як теж не бачить щораз вищих заробітків американських робітників .Коли Хрущов вічно повторяє, що Совєти „наздоженуть і випередять' 'Америку, орудуючи цифрами продукції, а не добробуту, він не бере під увагу щораз більшого покращування в Америці продукційних метод і щораз більшої розбудови Америки в усіх царинах. Тому й господарські кризи в таких системах, як американська, куди спокійніші і 'лагідніші, ніж політичні кризи в системах однопартійної диктатури, що спирається на поліційному апараті.

НАСТУП КОМУНІЗМУ НА ПІВДЕННУ АМЕРИКУ

Не зважаючи на високопарні заяви Хрущова та інших совєтських верховодів про коекзистенцію і про невстрявання у внутрішні справи інших держав, московський комунізм не тільки не припинив своєї інфільтрації і шпигунсько - підривних дій, спрямованих на опанування Південної Америки, а, навпаки, ще більше посилив їх доступними йому засобами в кожній без вийнятку південно - американській країні.

Ще в березні цього року сенатська підкомісія внутрішньої безпеки звертала увагу на безупинний ріст членства в комуністичних партіях 20-ох південно - американських країн, підкреслюючи факт, що кількість його збільшилась протягом 1958-го року приблизно із 215,000 осіб до 229,000. В самій тільки Венесуелі кількість членів компартії зросла за той рік до яких 35,000, — на яких 25,000 осіб. Так само раптово, вже цього року, почала рости в силу комуністична партія на Кубі.

Ревеляційні інформації про підривні дії московських комуністів у країнах Південної Америки подав відомий американський тижневик „Ю. С. Нюс енд Ворлд Ріпорт" (число 2 з листопада ц. р.) в статті „Континент, на якому червоні активніші, як будь-коли досі". Згідно із розкриттями цієї статті, Москва видає кожного року яких сто мільйонів долярів на комуністичну діяльність в Південній Америці, що охоплює не тільки шпигунські підривні дії, але й страйки, заворушення та революції.

Головним центром комуністичної діяльности у південно - латинських державах є столиця Уруґваю, Монтевідео. Під сучасну пору працює там в семи будинках 70 совєтських „дипломатів", чи пак аґентів, в той же час, як уругвайське посольство в Москві нараховує всього тільки шість осіб. Совєтський центр в Монтевідео є організаційним штабом для аґентурної сітки, розснованої по всій Південній Америці. Пропаґандивним совєтським центром є совєтська амбасада в Буенос Айресі.

Уруґвай — найбільш приятлива країна для комуністичної діяльности. Совєтські аґенти можуть приїздити туди цілком вільно, без ніяких обмежень, привозячи з собою все, що хочуть. Так само, як і в Швайцарії, Совєти можуть відкривати в уруґвайських банках свої секретні конта, не подаючи, хто їх відкрив і для кого.

Кожного дня летунська пошта доставляє до совєтської амбасади цілі вантажі „дипломатичних посилок", надсиланих до Монтевідео через Скандинавію або Данію. Оцінюють, що загальний тягар цієї пошти становить місячно яких 8,000 фунтів. У десять разів більше, як усі посилки, що їх одержує, наприклад, британська амбасада. У цих посилках — все, що тільки може бути потрібне для конспіративної діяльности. Крім того, мабуть, для відбору пропаґандивних матеріялів, інструкцій та грошей, кожного дня відвідують совєтську амбасаду і її бюра в інших будинках емісари з різних країн Південної Америки.

Фактичним керівником совєтської амбасади в Монтевідео є не амбасадор Серґей Міхайлов, але один з його двох перших секретарів, похмурий і мовчазливий Міхаїл Самойлов. Його вважають за найбільш небезпечного совєтського аґента у Південній Америці. Він добре говорить по-еспанськи. Більшість із 70 членів совєтської амбасади є на ділі аґентами керованого Самойловим диверсійно-шпигунського штабу.

Кількіст ьслужбовців другого великого совєтського центру в Південній Америці — совєтської амбасади в Буенос Айресі нараховує 50 осіб, з яких 20 є експертами у справах пропаґанди. Водночас із цим Буенос Айрес є містом, в якому друкується масово різними мовами пропаґандивна література, розсилана згодом по всіх „міжнародних" і „культурних осередках", що їх нараховують у Південній Америці 85 і що є на ділі допоміжними експозитурами у веденні підривної роботи.

Активність комуністів у південно - американських країнах розвивається в різних напрямках. У Венесуелі вони під сучасну пору проводять інфільтрацію тамошньої преси. В Еквадорі спрямували всі свої зусилля, щоб зірвати заплановану там Міжамериканську Конференцію. В Перу здобувають щораз більші впливи серед студентів, банкових службовців і селян. У Бразилії підготовляють державний переворот, викликаючи страйки, заворушення і проводячи інші протидержавні акції. В Болівії намагаються зірвати з допомогою страйків і заворушень санаційну програму, започатковану урядом. В Чіле, створивши спільний „народний фронт" з іншими лівими партіями, добилися вибору свого кандидата на президента республіки і значно зібльшили кількість свої послів у парляменті. В Арґентині ,де комуністична партія поставлена поза законом, організують заворушення і страйки, спрямовані проти уряду.

В усіх цих країнах комуністичні партії діють під керівництвом досвідчених і вишколених, здебільша у Москві, провідників.

Уся ця комуністична підривна й особливо пропаґандивна акція спрямована проти З'єдинених Держав Америки, які, мовляв, експлуатують та поневолюють народи Південної Америки своїм капіталом і загрожують їм мілітарно. В цій антиамериканській кампанії комуністи використовують усі доступні їм засоби: підкупство, шантаж і брехню .

Ю. Студинський

ВЕЛИКА ДИПЛОМАТИЧНА ҐРА

Мюнхен. — Німецьке міністерство закордонних справ подало вістку, що Аденауер, у товаристві міністра закордонних справ Брентано виїде до Лондону, а в грудні — до Парижу.

В останніх часах у стосунках між Лондоном і Бонном було помітне напруження. Перемога англійських консерватистів у парляментарних виборах дала нагоду німецькому канцлерові вислати Мекміленові телеграму, а притому у своїй промові, яку він виголосив у Мюнхені, заявити, що його бажанням є, щоб непорозуміння, які існують між цими двома державами, були поладнані в інтересі спільного фронту західньо - европейських народів перед дуже важливими зустрічами на найвищому рівні.

Тепер видно виразно, що своєю елястичною політикою супроти СССР Мекміллен зумів вирвати з рук лейбористів усі козирі, якими вони хотіли здобути виборчу перемогу. Очевидна річ, що дуже гнучкі і часто двозначні заяви англійських політиків у справі Берліну викликували не абияке занепокоєння в урядових німецьких колах. Зрештою німці переконані, що ресантименти англійців до німецького народу ще з часів другої світової війни не минулись. Відвідини колишнього президента Німеччини Гойсса в столиці Великобританії і дуже холодне його прийняття англійською- пуб лікою, а передусім лондонцями, були наочним доказом, що Великобританія не має довіря до нової Німеччини.

Зате німці констатують народження французько - німецької дружби. Саме коли пишемо ці рядки, відбувається в Німеччині, головно в Мюнхені ,так званий „Французький тиждень". До столиці Баварії приїхала славетна Комеді Франсез, перший театр Франції з циклом мольєрівських комедій. Найкращі французькі письменники відчитують свої твори перед німецькою публікою, а вітрини крамниць у Мюнхені прибрані французького прапора барвами, ба навіть відбувся конкурс між ними, хто найкраще влаштує виставове вікно у французькій тематиці.

Мабуть найбільшою політичною несподіванкою є те, що прихід де Голя до влади спричинив повний переворот у французько-німецьких взаєминах. Це вже буде четвертий раз, як Аденауер зустрінеться з шефом французької держави. Німеччина хоче мати повну дипломатичну підтримку Франції у переговорах між Хрущовим і шефами західніх урядів. Аденауер побоюється, щоб можливий компроміс між СССР і західнім світом не випав Берлінові на шкоду. Взагалі Німеччина боїться всіх цих зустрічей, бо вона свідома, що скоріше чи пізніше мусітиме заплатити великими територіями за помилки націонал - соціялістичного режиму. Німці не мають великої надії, щоб Хрущов погодився на об'єднання Німеччини. Німецька большевицька республіка щораз більше відокремлюється від загального німецького пня, а витиснена тепер на всіх прапорах Східньої Німеччини емблема з циркуля і серпа, що мають символізувати промисл і хліборобство, викликала не абияке обурення серед німецького громадянства.

Подорож канцлера до Парижу має ще й окреме значення, бо зараз по від'їзді Аденауера з Парижу приїде до столиці Франції Хрущов. Тут грають і політичні амбіції шефа Франції, який вважає, що перед зустріччю шефів західніх великодержав з Хрущовим він повинн також відбути окрему конференцію з прем'єром СССР, так, як це зробили шефи ЗДА і Великобританії. І німецька дипломатія докладає в Ке д'Орсе всіх старань, щоб де Голь був речником і оборонцем німецьких інтересів перед володарем Кремлю.

Англійський історик перестерігає проти загрози вичерпання засобів харчування

Рим. — На нарадах Орґанізації для справ харчів і сільського господарства, що є одною із спеціяльних аґенцій Об'єднаних Націй, виступив із промовою англійський історик д-р Арнольд Тойнбі, в якій він дораджував, щоб звернутися з закликом до мільйонів людей у світі — бути поміркованими в споживанні харчів. Водночас він рекомендував призадуматись над міжнародною конвенцією в справі контролі народин. Свою пропозицію він мотивував ствердженням, що „мусить існувати якась межа, поза яку не можна буде продукувати більше харчів". Коли ж — казав він — населення ґльобу далі буде збільшуватися за теперішнім приростом, людству грозить голод, який нищитиме його так, як раніше винищували людство війни, заразливі недуги й голод разом узявши. Тойнбі вказав на ще два чинники, що щораз збільшують населення ґльобу: заходи, щоб виключити війну,та поступ медицини, що продовжує людям життя. Виводи Тойнбі — стверджує преса — знайшли відразу неприхильний відгук у Ватикані та всьому католицькому світі, бо Католицька Церква засадничо є проти реґуляції народин. В цій справі — інформує преса — займе становище офіційний орґан Ватикану „Осерваторе Романо".

Вступайте в члени Українського Народного Союзу!

Іван Смолій

У ЗЕЛЕНОМУ ПІДГІР'Ї

(Повість)

(24)

11

Вони йшли межею між вузькими нивками. Та й швидко йде Галя. Невже ж так можна йти вгору? Верх щораз стрімкіший. Нивки з вівсиками осталися позаду. Ось уже ліс.

—Спочиньмо собі тут у химороді, — пристанула Галя під розлогою смерекою, що закрила їх від пекучого сонця.

— Але бо'с ся зачервоніла. Ой, яка ти красна, ти сама не знаєш, Зіно, яка ти красна. Я би хотіла бути така, як ти.

— Та що ти? А я хотіла б бути, як ти. Хотіла б мати такі рум'яні щічки, як твої.

— А я хотіла б мати таке біле личко, як твоє. Як папірчик. Таке гладеньке. І такі очі сині, як то небо. І такі рівні зубики. Та якби тебе в наше вбрав і пустив на музики, то би ся хлопці побили за тебе. Але я таке беленджу, а чи я знаю, що я беленджу. Може тобі не до музик, як на серці тяжко. Ба, а ти мала хлопця?

— Мала.

— О, то не дивота, щ отак банусш. А де він?

— Не знаю.

— Не знаєш? А чому не знаєш? Не пише до тебе?

— Ні.

— А чому?

— Бо не може.

— О! А де він?

— Далеко, Галю. Так далеко, що із найвищих гір не побачив би його. Хіба якби вже під само сонце знявся, може б побачив. А може й тоді не побачив би. Може й сонце туди не заглядає.

— То він у Сибірі. — ахнула Галя, склавши рук. — Не дивота, що так банусш. З лиця тобі видно і з очей. Відколи тебе знаю, все собі думаю, чого та Зіна така сумна. А то ти на серці тугу маєш.

Тепер підвівшись, пішли вони мовчки. Густий ліс охопив їх гострим запахом живиці. Кругом смереки, стрункі, рівні, як свічки. Знову гірський потік. Дорога розщепилася на багато стежок. Крім смерек, тут ясна зелень буків, темніша вільшина. Спорохнявілі велетні, зломані колись бурею, лежать поперек. Їх покрила вже рясно ожина, червенчик. Ось кінець потоку.

Джерело, звідки випливає потік, як мальоване: рине вода з-під навислої кручі. Скеля звітріла. Зукоса біжать смуги нашаровань, жовті, сині, синюваті, червонасті. Зухвало вчепившись скелі, красується ялівець. А' над ними зеленіють на самому вершку молоді бучки, покручені та цупкі. І вершки смерік. Море вершків, наче орда гостроверха, рине лявіною з гір.

Джерело хтось обложив камінням. У м'якому ґрунті безліч слідів. Ось видовбаний жолоб, повний води. Сюди сходить худоба з гір пити. Ось сліди дрібних ратиць. Це овечки, а може дик, а може полохлива серна? А оце, мабуть, зайчик . . . Тут більші лапи. Не вміє вона читати знаків лісового царства.

— Може нап'єшся? — похилилась Галя над джерелом.

Зіна приклякнула й собі. Вода була холодна, наче льодова.

— Смакує! — сміялася Галя. — Наша Маґура певно з льоду. А бачиш, який тут великий камінь? І ніхто не знає, звідки він тут узявся. Спробуй вилізти . . . Не можеш, а я вилізу . . . Тут ми все бавилися як були малі, бігали довкола того каменя. Кажуть, колись то великан як тої води напився, аж отяжів і захотів присісти, то собі той камінь зі скали вирвав і на ньому сидів. Але ти не сідай, не сідай, бо сонце зайде, а ми не дійдемо.

Не радо йдеться від джерела. Зіна приставала щораз частіше, щоб перевести дух. Яка вона голодна. Очі мимоволі зупинялися на вузликах, що в Галини в руках. Багато усього несе Галя. Хіба попросити? Скаже, що з учора нічого не їла. Як тільки присядуть.

Але Галя не зупинялася на довше. Лиш іноколи на затишних полянах, дожидаючи Зіни, вівікала дивним гортанним зовом. Зіна вслухалася в ньому. У цьому зові сила орла, що ширяє в просторах, туга самиці, що в лісовій гущі накликає самця. І дивна мелодійність у ньому. Такий, мабуть, був перший спів людини, перші слова її мови.

Нараз десь з гори долетів подібний зов. Недалеко вони мети. Справді, поляна, куриться дим, густий аж сизий від свіжого чатиння ,що займалося на вогнищі. Таке димовище розведене навмисне, щоб гнати пріч кусливих оводів ,що від них утікає худоба в гущавину.

Гурт пастушків, хлопчики й дівчатка. Тут і її учні. Ось Івась Гаврилик. Її таємний союзник. Він староста в їх клясі. Він втихомирює пустунів. Вже підліток, голос-підбасок. Як гукне, страх іде на малеч.

Парася ось у полинялій квітчастій хустці. Невтороплива, а пильна школярка. Маруся тут чорнявенька, дрібна. Багато тут ще дітей. А всі босоніж. Ноги зчорніли, порепались.

Галя розв'язала один вузлик з їжею перед своїм братом. Корж вівсяний, ламається з хруском. З білим сиром він, мабуть, смачний. Недогадлива Галя, покинувши її, подалася корів доїти.

— І що ж, Івасю — перервала Зіна мовчанку, — так то ви пасете своє йміння? А я й не знала, що у вас тут так гарно. Може й мене приймете? Буду вам помагати корів завертати

Діти засміялися, забувши свою настороженість і стриманість.

— А я вас здалеку пізнала і кажу, наша вчителька йдуть! — очка Парасі загорілися живим блиском. Вона несміливо подала вчительці свій дарунок, — подовгастий козуб з брунатної смерекової кори.

Який красний дар! Козуб, шитий тоненькими корінчиками. Корінчики облуплені, білі, наче ниточки. Ягоди темночервоні, малинові, запашні.

— Дякую тобі, Парасю! Який чудовий козуб!

— То Іван такі шиє.

Гаврилик щасливо усміхнувся.

— І мій беріть!

— І мій!

— І мій!

Чотири козуби вже в неї. Пахне солодь свіжої кори, пахнуть трави й гірське зілля. А ягоди, як цукерки. І голоду вже нема. Так привітно й мило між дітьми.

Погомонівши, підвелася Зіна й пішла вгору. Скрізь трави, між ними де-не-де дотлівають на сонці спорохнявілі пні. Тут ліс ріс колись. А там вище, лісу вже нема, ніколи й не було. Скелі стирчать чубатими гребенями. Червонфіялковий верес розпустив уже несміливо своє дрібне квіття. Кущики ягід, барвінковий лист борівок.

ПРОТОКОЛ

З НАРАД РІЧНОГО ЗАСІДАННЯ ГОЛОВНОГО УРЯДУ У. Н. СОЮЗУ, ЯКЕ ВІДБУЛОСЯ В ДНЯХ 25-го ДО 29-го ТРАВНЯ 1959 РОКУ НА „СОЮЗІВЦІ" В КЕРГОНКСОН, Н. Й.

(5)

7. СПРАВА "UKRAINIAN WEEKLY"

Ред. А. Драган з'ясовує труднощі, які від довшого часу постали в редагуванні цього журналу в англ. мові. Головна Рада займалася цією проблемою вже декілька разів, але досі її не розв'язано. Щоб покінчити з нею, пропонує винести відповідну ухвалу, якою прийнято б до відома відхід з редакції С. Шумейка і доручено ред. А. Драганові підшукати тимчасового, а згодом постійного редактора часопису.

Гол. предс. Д. Галичин підкреслює факт, що ред. С. Шумейко відходить на власне бажання, але все ж він є за те, щоб йому дати відправу.

До дискусії над цією справою зголосились наступні особи: Д. Шмагала, И. Лисогір і І. Одежинський.

Д. Шмаґала підкреслює брак належного порядку в редакції "Ukrainian Weekly". На прикладах показує брак льояльности деяких постійних кореспондентів "Ukrainian Weekly" до УНСоюзу. Дораджує велику обережність у підшукуванні нового редактора, щоб не попасти з-під дощу під ринву.

И. Лисогір підмічує те саме і просить ред. А. Драгана, щоб він звернув відповідним кореспондентам на це увагу, а коли це буде безуспішне — підшукав кращих і льояльніших. "Ukrainian Weekly" — це орган УНСоюзу, і ті, що бажають з ним співпрацювати, а до того беруть за свою працю платню, нехай і невелику, зобов'язані бути льояльними до тої організації. Підкреслює потребу відповідної обсади опорожненого посту редактора "Ukrainian Weekly".

І. Одежинський звертає увагу на потребу відповідної бібліотеки при УНСоюзі та нашім Видавництві.

Ухвала в справі "Ukrainian Weekly".

На внесення, поставлене д-ром В. Галаном і піддержане П. Кучмою та И. Лисогором, всі члени, викликані поодиноко, голосували однодушно за резолюцію наступного змісту:

Головний Уряд УНСоюзу, вислухавши звіт гол. ред. А. Драгана та основно обміркувавши справи, зв'язані з Видавництвом „Свобода", однодушно рішає:

1. Звільнити з праці з днем 1-го липня 1959 р. редактора англомовного „Українського Тижневика" п. Степана Шумейка, доручаючи Головному Екзекутивному Комітетові полагодити евентуальну справу його відхідного згідно з постановами і звичаями УНСоюзу в подібних випадках.

2. Доручити гол. ред. А. Драганові предложити Головному Екзекутивному Комітетові в можливо найкоротшому часі реальний плян розв'язки усіх редакційних і видавничих проблем цієї важливої англомовної публікації — „Ukrainian Weekly" в найкращих інтересах нашої організації і нашої спільноти, згідно з постановами 24-ої Конвенції УНСоюзу.

8. ОБ'ЄДНАННЯ БРАТСЬКИХ ТОВАРИСТВ

Головний предсідник Д. Галичин поінформував учасників нарад про ухвалу, винесену Конвенцією Українського Робітничого Союзу в справі переведення переговорів з УНСоюзом щодо евентуальної злуки тих товариств. Подібні резолюції були вже винесені попередніми Конвенціями УНСоюзу. Головний предсідник уже побіжно дискутував над цим із предсідником УРСоюзу п. А. Батюком.

До дискусії над цією справою зголосилися наступні особи: Д. Шмаґала, М. Давискиба, С. Куропась, Я. Падох, А. Драґан, П. Пуцило і В. Ґалан.

Д. Шмаґала запитує, чи з уваги на попередні рішення потрібно тепер в цій справі нової ухвали, на що гол. предсідник відповів потакуюче.

М. Давискиба звертає увагу на наш досвід із приєднанням до УНСоюзу „Згоди Братств", що не вийшло УНСоюзові під фінансовим оглядом на добро. Дораджує бути обережним в подібних справах.

Інж. С. Куропась запитує про умови, які ставить УРСоюз при такому об'єднанні, а зокрема умови фінансової натури, від чого у великій мірі мусить залежати питання об'єднання чи відмови від нього. Гол. предсідник дає потрібні пояснення.

А. Падох і ред. А. Драґан звертають увагу на потребу всесторонньо дослідити всі користі з такої злуки, при чому слід взяти до уваги дотеперішню історію проблеми об'єднання, і чому дотеперішні заходи в цій справі не вийшли поза межі „побожних бажань".

П. Пуцило радить покликати для цього окрему комісію з членів обох товариств, але гол. предсідник уважає, що на те ще заскоро. До того треба фахової аналізи знавців ще перед основними нарадами над об'єднанням.

Д-р В. Ґалан звертає увагу на те, що таке рішення мусіла б винести Конвенція обох товариств. До Конвенції УНСоюзу є ще повних три роки, тому буде часу доволі, щоб дослідити проблему об'єднання під кожним оглядом і прийти на Конвенцію з основним звітом та ясними пропозиціями. Дораджує передати справу Екзекутиві УНСоюзу.

Ухвала в справі злуки Союзів

На внесення О. Штогрин, піддержане В. Гузаром, рішено однодушно, доручити Головному Екзекутивному Комітетові основно перевірити можливості здійснення пропозиції, винесеної Конвенцією УРСоюзу з 1958 року, а саме об'єднання УНСоюзу з УРСоюзом, перевівши відповідні розмови з представниками УРСоюзу та евентуально інших українських братських забезпеченевих організацій.

9. НАРОДНІ СПРАВИ

Дискусію над народними справами розпочав гол. предсідник Д. Галичин, підкреслюючи вагу народної праці впродовж цілої історії УНСоюзу. Темп народної праці серед союзового членства та по Відділах УНСоюзу не завжди відповідно живий, тому треба застановитися над тим, як його оживити і як найкраще нашою працею служити нашому членству та всій українській громаді.

До дискусії над цими питаннями зголосилися наступні особи: Б. Зорич, А. Драґан, І. Кокольський, І. Одежинський, В. Ґалан, В. Дідик, С. Куропась, И. Лисогір, Д. Шмаґала і Я. Падох.

Б. Зорич висловлює признання для культурної роботи, яку робить Союзівка, і пропонує в кожному сезоні один вечір присвячувати союзовій Канаді. Пропонує влаштувати на Союзівці виставку пам'яток по гетьмані Мазепі, яку склав д-р Василь Луців у Торонті, не забути в резолюціях про підготову для поставлення пам'ятника Т. Шевченка у Вінніпеґу та плянований здвиг канадійських українців з тої нагоди.

Ред. А. Драган підкреслює народний характер УНСоюзу і звертає увагу на те, що саме той народний характер є основою активізації наших Відділів та їх популярности серед широких шарів нашої громади. Самого фратерналізму не вистачить. Тому слід було б оживити деякі занедбані ділянки народного життя, як аматорські вистави, хори, таночні групи. Не можемо допустити до того, щоб, при щораз кращих господарських умовах нашого життя, ми мали чимраз бідніше національно-культурне життя. Сподівається, що Окружні Комітети Відділів УНСоюзу багато можуть допомогти в цьому. Хоч з роками виникло багато нових організацій, в тім числі також центральних, не все слід на ці організації переливати наші традиційні ділянки праці та громадські обов'язки, але дальше вести їх власними силами у співпраці з іншими організаціями.

І. Кокольський підмічує потребу продовжувати нашу книжкову продукцію. Хоч ми попеклися на одній книжці, не вільно припиняти друкування нових книжок, бо це важлива ділянка союзової праці. Згадує деякі цінні книжки, які ждуть видавця, і заохочує до їх видання.

І. Одежинський погоджується щодо великого значення громадської праці. Зокрема пропонує, щоб УНСоюз спонзорував всяку дитячу активність, зокрема дитячі театри, таночні групи тощо. Вказує на успіх такої праці на терені Филаделфії. Гол. предсідник вказує на факт спонзорування такого дитячого театру Окружним Комітетом Відділів УНСоюзу в Ню Йорку. Але це можна робити тільки на льокальній базі.

Д-р В. Ґалан підкреслює невдячність, а то й нельояльність деяких громадських організацій, хоч УНСоюз дає їм львину частину своєї праці і фондів. Треба всюди вимагати льояльности від тих організацій і признання за труд і фонди УНСоюзу, щоб не ширилося баламутство щодо нашої установи. Дякує в імені ЗУАДК за велику поміч, яку УНСоюз і всі його Відділи та члени дали цій установі, яка досі зберегла свою велику громадську місію.

В. Дідик запитує, як стоїть справа з будовою пам'ятника Т. Шевченка в Вашинґтоні і хто відповідає за це — УНСоюз чи УКК? Гол. предсідник покликається на вияснення, яке було вміщене в „Свободі", і додає, що будову заініціював УНСоюз, але тепер заінтересувався тим УКК, і УНСоюз радий з ним співпрацювати в цій важливій престижевій національній справі. В. Дідик не вірить в успіх, якщо УНСоюз всіми силами не візьметься до цієї справи. Вірить, що загал союзового членства гаряче підтримає цю акцію, зв'язану з іменем патрона УНСоюзу.

Інж. С. Куропась підмічує недостатнє підкреслювання ролі УНСоюзу в нашім широкім громадськім житті, і то на терені таких установ, які у великій мірі спираються власне на його працю і жертвенність, назвати б для прикладу УККА. Часом спостерігається це навіть на сторінках „Свободи". Висловлюється проти культу осіб у поодиноких організаціях й не вірить, що є в будь-якій установі незаступимі люди. Відносно непоміркованих похвал для одиниць коштом установи й всіх її співробітників та членів інж. Куропась думає, що це понижує установу й не помагає тим особам. Відносно комітету будови пам'ятника Т. Шевченка пропонує, щоб в ньому були заступлені організації, які дійсно хочуть і можуть зайнятися поставленням пам'ятника. Впливи в комітеті цих організацій повинні вимірюватись тільки працьовитістю та жертвенністю членів.

И. Лисогір висловлюється за широку співпрацю з усіми установами. УНСоюз найбільша установа, і він повинен ділитися з іншими установами працею й впливами. Не погоджується з д-ром Ґаланом і інж. Куропасем щодо критицизму у відношенні до інших установ, зокрема УККА. Нинішня ситуація на громадськім ґрунті ЗДА основно змінена, і тому не слід дивитися на неї так, як перед десятиліттям, коли УНСоюз був майже єдиною загальногромадською установою в Америці. А „Свобода" повинна стояти понад всіми організаціями, бо то повинна бути загальна газета, не тільки союзова. Порівнює відношення УНСоюзу до менших організацій з відношенням З'єдинених Держав Америки до інших менших держав, і дораджує найбільш оглядне поступовання супроти них.

Інж. В. Коссар проводить аналогію громадських взаємовідносин між УНСоюзом і всією українською громадою в ЗДА і в Канаді. Переконаний, що тут і там повинні рішати в громаді більший наклад праці та більша жертвенність.

Д. Шмаґала підкреслює наші занедбання на форумі інших організацій. Наша солідарність у межах союзового членства дасть нам відповідну пошану серед громадянства і не дозволить принижувати серед нього ні УНСоюзу, ні його вкладу праці й коштів у громадське діло, ні врешті його чолових громадян.

Я. Падох підкреслює органічність громадської структури в ЗДА і функцій її органів праці-організацій. УНСоюз не може стати осторонь тих чи інших організацій, навіть коли б умови співпраці були часово трудні або невдячні, але повинен змагатися за належне йому місце й признання за його позитивний вклад праці та коштів. Не завжди величина установи та її засобів мусить рішати про перевагу впливів у громадянстві, але завжди вклад праці й відданість працівників. Бо на них передусім спирається вся громадська будова.

Після того, як ніхто більше не зголошувався до дискусії над народними справами й відношенням УНСоюзу до інших громадських установ, головний предсідник Д. Галичин поставив на порядок нарад питання розподілу датків на громадські цілі з Народного Фонду, при чому він і головний касир Р. Слободян підмітили, що в тому фонді немає багато нагромаджених грошей, бо минулорічна Конвенція признала куди більше датків на громадські цілі, як мала грошей до розподілу. Тому приходилося покрити датки, признані Конвенцією ще з пісяконвенційних прибутків фонду. Тому є конечним обмежити в цім році навіть ті датки, які шляхом довголітньої традиції були признавані щороку на важливі громадські установи й акції.

Ухвала в справі пожертв з Народного Фонду

Після довшої дискусії, в якій забирали голос С. Куропась, И. Лисогір, Б. Зорич, І. Одежинський та Д. Шмаґала, устійнено список установ та громадських акцій і суму цьогорічного датку для них з народного фонду УНСоюзу. На внесення інж. Куропася, піддержане д-ром В. Ґаланом і П. Пуцилом, схвалено однодушно такий розподіл пожертв на народні цілі:

Англомовна Енциклопедія Українознавства	$ 4,000.00
Український Конґресовий Комітет Америки	1,750.00
Колеґія св. Василія у Стемфорді	1,000.00
Курси Українознавства на Союзівці	1,000.00
Злучений Український Амерк. Копом. Комітет	750.00
Український Вільний Університет у Мюнхені	400.00
Український Осередок Культури в Канаді	300.00
Український Православний Семінар у Бавнд Бруку	250.00
Американський Червоний Хрест	250.00
Комітет Українців Канади	200.00
Наукове Т-во ім. Шевченка в Ню Йорку	150.00
Наукове Т-во ім. Шевченка в Канаді	100.00
Українська Вільна Академія Наук в Америці	100.00
Українська Вільна Академія Наук в Канаді	100.00
Стипендія на студії українознавства в Манітобському університеті	100.00
Студентський Стипендійний Фонд в Америці	100.00
Видання Історії України есп. мовою в Арґентині	100.00
Катедра українознавства при одному з американських університетів	100.00
Українські Американські Ветерани	100.00
Пластова Оселя	100.00
Оселя СУМА	100.00
Оселя МУН	100.00
Участь Пласту у Світовому Джемборі	100.00
Спортова площа в Ню Йорку	100.00
Community Chest	100.00
Бібліотека ім. Симона Петлюби в Парижі	50.00
Рідна Школа в Торонті	50.00
Дитяча оселя в Шикаґо	50.00
„Лемківські Вісті"	50.00
РАЗОМ	$11,650.00

10. ДИСКУСІЯ НАД РІЗНИМИ СПРАВАМИ

Після обговорення намічених на початку дискусії справ, гол. предсідник відкрив дискусію над різними справами і звернувся із закликом до приявних ставити запити й пропозиції ухвал. На його заклик зголосилися до слова наступні особи: О. Штоґрин, П. Кучма, І. Одежинський, Я. Гук, В. Дідик, П. Пуцило, В. Коссар, Б. Зорич, Д. Шмаґала, М. Давискиба, С. Куропась і А. Джула.

О. Штоґрин запитує, скільки УНСоюз дає підмоги хворим членам із допомогового фонду. Гол. предсідник інформує, що звичайно наша підмога вагається між 25-75 долярів, не враховуючи допомоги за втрачені частини тіла чи органи або за каліцтво.

П. Кучма інформує приявних про ініціятиву 361-го Відділу щодо утворення стипендійного фонду при УНСоюзі та дві статті, які в тій справі появилися в „Свободі", і просить УНСоюз утворити окремий стипендійний фонд, виконуючи в такий спосіб давню ухвалу гаррисбурзької Конвенції. Гол. предсідник підмічує, що, мабуть, ні на які інші цілі УНСоюз не видав стільки грошей, як на нашу молодь. Раніше УНСоюз уділяв студентам стипендії, але згодом число кандидатів на стипендії було таке велике, а фонди УНСоюзу, які можна було ужити на степендії, такі малі, що уділення стипендії викликало більше огірчення, ніж користи. Тому одна з попередніх Конвенцій скасувала стипендійний фонд. Щоб утворити наново такий фонд, треба ухвали Конвенції, яка може зробити це тільки тоді, коли водночас знайде відповідно велике джерело прибутку на ту ціль. Бо творити невеличкий стипендійний фонд немає сенсу. Єдино, на що тепер УНСоюз дає студентам стипендії, згідно з відповідною ухвалою Конвенції, це — студії українознавства в одному з американських чи канадійських університетів. Але назагал небагато наших студентів хоче студіювати українознавство.

І. Одежинський пропонує видати в цьому році, з нагоди 65-ліття УНСоюзу, інформаційну книжку в англійській мові. Гол. предсідник інформує про готування малої історії УНСоюзу, яка буде надрукована спершу по-українськи, а потім зможе вийти в англійській мові.

Я. Гук пропонує приймати членів без обов'язкових лікарських оглядин у випадках забезпечення до суми 2,000 долярів, а не як досі тільки до 1,000 долярів. Його внесення піддержує Б. Зорич.

В. Дідик пропонує, щоб Головна Канцелярія бондувала союзових секретарів, бо вони збирають гроші і за них відповідають. Гол. предсідник вказує на великий кошт переведення в життя цього проєкту і на його некорисні сторони.

П. Пуцило пропонує вмістити рішення з річного засідання Головного Уряду також в англійській мові у „Юкрейнієн Віклі". Гол. секретар Я. Падох підмічує, що з 1959 роком поміщується вже у „Юкрейнієн Віклі" місячні справоздання рекордового і фінансового відділів. Прохає П. Пуцила уточнити його вимогу, що слід вмістити в „Ю. Віклі" з нарад Головного Уряду. П. Пуцило пропонує вмістити тільки резолюції, схвалені на річних нарадах.

Інж. Коссар пропонує приймати членів до сорокового року життя на забезпечення до суми 2,000 долярів, без обов'язкових лікарських оглядин.

Б. Зорич пропонує, щоб в нових аплікаціях на прийняття членів скасувати деякі зайві лікарські запити. Підтримує також думку про бондування секретарів. Гол. секретар інформує приявних, що Головна Канцелярія готує проєкт нових аплікацій, користуючись при тому вказівками лікарів, що мають досвід у забезпеченевих справах. Після оформлення його та одобрення нашими актуаріями, цей проєкт буде розісланий всім членам Головного Уряду та деяким досвідченим організаторам УНСоюзу й щойно після того буде поданий на затвердження владою.

Д. Шмаґала запитує, чи є Відділи, які, не заплативши вкладок за своїх членів, завішено в їх правах. Відповідь на це питання: таких Відділів є два — один у ЗДА і один у Канаді, але є надія, що вони вирівняють залеглості і будуть реактивовані у своїх правах.

М. Давискиба пропонує не вимагати нотаризації аплікації за підмогу, зокрема, коли недужий її дістає не вперше. Гол. предсідник вияснює, що такої вимоги в засаді вже немає, бо її скасувала одна з попередніх Конвенцій; вона зобов'язує тільки при першім уділенні підмоги.

Інж. С. Куропась запитує про пляни Екзекутиви відносно союзової молоді, зокрема в ділянці спорту та фізичного виховання. Заст. предсідника И. Лисогір вияснює, що, як спортовий референт, він дбає про розбудову спортових уладжень на Союзівці, влаштовування там спортових змагань та піддержку у спортових імпрезах. Про щоденну спортову і фізично-виховну працю дбають самі спортові клюби, яких є чимало.

А. Джула повідомляє, що в Трентоні та в Ню Бронсвик незабаром відбудуться спортові змагання, і вважає, що в них повинен взяти участь наш спортовий референт, як репрезентант УНСоюзу.

На внесення д-ра В. Ґалана, піддержане О. Штоґрин, І. Кокольським та іншими, однодушно схвалено уповноважити Головний Екзекутивний Уряд від 1-го січня 1960 року виплачувати секретарям їхню секретарську винагороду у висоті п'яти відсотків від зібраних і пересланих до Головної Канцелярії вкладок, під умовою, що при їх допомозі наша ювілейна кампанія для придбання нових членів і доведення УНСоюзу до числа 75,000 активних членів закінчиться успішно.

Гол. предсідник пригадав у цьому місці приявним, що на другий день відбудеться посвячення пам'ятника на могилі сл. п. д-ра Луки Мишуги, довголітнього головного редактора „Свободи", і звернувся із запитом, хто з приявних візьме участь в цьому посвяченні. Всі головні урядовці, крім одного, перешкодженого особистими справами, заявили намір взяти участь.

Гол. предсідник звернувся до приявних з апелем, щоб вони доклали всіх старань, щоб допомогти пожвавити життя наших Відділів, а зокрема осягнути ціль нашої ювілейної кампанії — 75,000 членів.

Після полагодження ще деяких адміністраційних справ та після того, коли вже ніхто не зголошувався до слова, головний предсідник Д. Галичин закрив наради.

Після закриття нарад заступник гол. предсідника И. Лисогір подякував гол. предсідникові Д. Галичинові за успішне переведення нарад і склав йому від імені всіх приявних бажання повороту до повного здоров'я.

Відспіванням українського національного гимну закінчились ці чергові річні наради Головного Уряду УНСоюзу.

Ярослав Падох, гол. секретар.

Головний Уряд УНСоюзу, Редакція „Свободи" і деякі громадяни біля пам'ятника на могилі сл. п. д-ра Луки Мишуги

У п'ятницю 29-го травня 1959-го року, себто під кінець тижня, в якому відбувались на Союзівці річні наради Головного Уряду УНСоюзу та на передодні Дня Пам'яті, в якому американський нарід згадує своїх поляглих і померлих, поблагословлено пам'ятник на могилі „Великого Союзовця", колишнього голови місії Західньої Української Народної Республіки у Вашинґтоні та довголітнього головного редактора „Свободи", сл. п. д-ра Луки Мишуги. Могила покійного д-ра Мишуги находиться на „Вічно зеленому" (Еверґрін) цвинтарі на межі Нюарку і Елизабету, на одному з найвидніших місць при вході на цвинтар. Акту благословення пам'ятника довершив, у приявності головних урядовців УНСоюзу, Редакції, Адміністрації і Друкарні „Свободи", працівників головної канцелярії УНСоюзу та багатьох громадян, всч. о. Антін Борса, український католицький парох Джерзі Сіті. Пам'ятник проєктував світової слави український скульптор, особистий приятель Покійного Олександер Архипенко, а виконав п. Степан Зілінський, співвласник фірми Ровзгіл Монюментс в Ірвінгтоні. На фотографії біля пам'ятника, знятій безпосередньо після його благословення, від ліва стоять: — особистий приятель Покійного та довголітній співробітник „Свободи" інспектор Лев Ясінчук, ред. Степан Шумейко, за ним ред. Вол. Душник, біля нього ред. В. Давиденко, за ним ред. А. Драган, напереді д-р Я. Падох, за ним п. Б. Зорич, напереді п. И. Лисогір, біля нього інж. Вол. Коссар, за ним п. Р. Слободян і ред. Ів. Керницький, напереді п. Іван Одежинський і п. Д. Галичин, між ними д-р Лука Луців і ред. Іван Кедрин-Рудницький, а направо за п. Д. Галичином — п. Я. Гук і п. П. Кучма, напереді п-ні Анна Герман і п-ні Олена Штогрин, за ними д-р Вол. Ґалан, п. Д. Шмаґала і п. Т. Шпікула, напереді дир. П. Пуцило і адв. Анна Чопик, а за ними п. Вол. Дідик, інж. Ст. Куропась, п. Іван Кокольський і п. М. Давискиба. Світлив п. Софрон Федів, технічний керівник друкарні „Свободи", який також виконав і клішу з фотографії.

ТРИ ЮВІЛЕЙНІ ОБОВ'ЯЗКИ ВІДДІЛІВ УНСОЮЗУ:

1. Здобути Ювілейну квоту нових членів;
2. Влаштувати Ювілейне Союзове Свято;
3. Об'єднатися з сусідніми Відділами в Окружному Комітеті.

Чи ваш Відділ вже виконав ці обов'язки?!

ВІДВІДАЙМО ВСІХ СУСПЕНДОВАНИХ ЧЛЕНІВ Й ВІДЗИСКАЙМО ЇХ ДЛЯ УНСОЮЗУ, А ВОДНОЧАС НЕ ДОПУСТІМ В ЦЬОМУ МІСЯЦІ ДО СУСПЕНЗИ — НІ ОДНОГО ЧЛЕНА!

ТРИБУНА СЕКРЕТАРІВ

ПРОДОВЖУЙТЕ СВОЄ АКТИВНЕ ЧЛЕНСТВО В УНС

Часто запитують нас члени, чи після того, як вони виплатять свою грамоту, або будуть перенесені на продовжене забезпечення, вони будуть надалі повноправними членами УНСоюзу. — Відповідь на це питання така: Повноправним членом УНСоюзу є тільки той член, який платить вкладки. Ті, що перестали їх платити, хочби їх грамоти мали бути виплачені щойно після їх смерти, не є повноправними членами. Хоч формально вони зачисляються до членів УНСоюзу, вони не мають права голосу на зборах, не мають права бути обраними делеґатами на конвенцію УНСоюзу, не одержують підмог у часі недуги тощо. Тому всі вони повинні подбати про здобуття нової грамоти, якщо немає для цього якоїсь перешкоди, як вік (понад 65), недуга, тощо. Секретарі Відділів повинні в кожному випадку виплачення грамоти чи перенесення члена на продовжене забезпечення допильнувати, щоб член підписав нову аплікацію на нове забезпечення й не втратив своїх повних членських прав.

ВИПЛАТА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СПАДКОЄМЦЯМ В УКРАЇНІ

Джерелом невдоволення наших членів є часто те, що спадкоємці, які живуть в Україні, не можуть одержати виплати забезпеченої суми. В цьому УНСоюз не є винуватий. Винуваті ті обставини, які панують поза залізною заслоною, зокрема в межах Совєтського Союзу. Доляри чи інша повновартна валюта, вислана туди, не доходить до рук спадкоємців, але її забирає большевицький уряд і за добрі американські чи канадійські доляри виплачує управненим до виплати маловартні рублі. Різниця поміж тою урядовою виплатою і вартістю доляра на чорнім ринку в порівнянні з правдивою вартістю доляра, є дуже велика. На таких виплатах користає совєтський уряд, а не спадкоємці. Тому американський уряд та суди забороняють забезпеченевим установам, в тім і УНСоюзові, висилати гроші поза залізну заслону. Так мабуть останеться до часу, доки американський уряд не матиме певности, що управнені до виплати одержуть повну вартість висланих грошевих сум. Тому, що польський уряд недавно установив нове справедливіше перечислення доляра на польського золотого, в останніх часах суди дозволили висилати забезпеченеві гроші до Польщі. Але до України і інших країв в межах Совєтського Союзу такого дозволу надалі немає. Тому є обов'язком наших секретарів пояснити давнім і новим членам УНСоюзу, щоб вони не визначували спадкоємцями осіб, які перебувають в межах СССР. А тим, що нарікають на УНСоюз за те, що він не висилає туди грошей, слід вияснити, що він робить це на виразний наказ влади.

ЩЕ РАЗ ПРО ПОТРЕБУ ЛІКАРСЬКИХ ОГЛЯДИН

Хоч було про це писано багато разів, Головна Канцелярія одержує десятки запитів, коли потрібно лікарських оглядин, а що гірше, чимало аплікацій приходить без свідоцтва лікарських оглядин, хоч вони в даних випадках є потрібні. Тому треба ще раз повторити, що в засаді всі кандидати на членів повинні піддатися лікарським оглядинам, незалежно від того, чи вони здорові, чи ні. Але є до цього правила такі два вийнятки: 1. Аплікант, який забезпечується на тисячу долярів, а якого вік є 45 років або нижче, (точніше — 45 років і п'ять місяців, бо тоді він для асекураційних цілей все ще рахується за 45-річного), та 2. аплікант, який забезпечується на 500 дол. і якого вік є 50 років життя або нижче, такий аплікант у обох випадках не потребує лікарських оглядин, якщо він наділі є здоровий й коли секретар чи організатор з власного спостереження та з інформацій знайомих не підозріває, що аплікант є недужий. Всі інші аплікант потребують лікарських оглядин й ніхто від цього не може бути звільненим. Отже слід пам'ятати, що всі аплікантн на забезпечення більше, ніж 1,000 долярів мусять піддатися лікарським оглядинам без огляду на вік. Так само всі, які закінчили 50 років життя (точніше 50 років і 6 місяців в дні прийняття, яким є останній день місяця, в якім головна канцелярія одержить аплікацію), потребують безоглядно лікарських оглядин. При цьому слід пам'ятати, що ті, які забезпечуються додатково, мусять піддатися лікарським оглядинам, якщо їх у с і грамоти разом зраховані, а не тільки нова, переходять подані вище суми.

ДВА МІСЯЦІ ДО КІНЦЯ ЮВІЛЕЙНОЇ КАМПАНІЇ

Гарячий вакаційний час вже поза нами. А перед нами два, тільки два короткі місяці ювілейної кампанії УНСоюзу. Ми ще дуже далекі від осягнення ювілейної мети: 75,000 активних членів. Допоможіть у цих місяцях по своїм силам здобути й цим разом повний успіх. Адже ж це наш ювілейний рік! А ювілей для союзовців, це не свято і відпочинок, але скріплена і здвоєна праця для дальшого розвитку Батька Союзу. Панове Секретарі! Нехай кожний з Вас подбає про ювілейний дарунок УНСоюзові, зокрема у цих двох останніх місяцях ювілейної кампанії.

УНС і ЖІНОЦТВО

Коли переглядати давні річники „Свободи" впадає в очі, що давніше „Свобода" далеко більше і далеко частіше писала на жіночі теми, як пише сьогодні. Причина такого явища природня: Давніше не було жіночих організацій, не було жіночої преси, що порушувала б жіноче питання і промовляла безпосередньо до жінок. Тепер життя є більше зрізничковане. Жіночі організації об'єдналися в жіночі централі і ті керують працею жінок, маючи до розпорядимости власне друковане слово. Але все таки не завадить коли час від часу, а головно при нагоді такої рідкісної події, як недавня „Жіноча Трибуна" УНСоюзу", „Свобода" відновить традицію і заговорить до жінок знову.

Одною з найбільш актуальних проблем нашого теперішнього життя є конечна потреба громадської активізації нашого жіноцтва. І то не одиниць, а жіноцтва в масі. Рухливі одиниці завжди бувають. Вони метушаться, їх видно, але їх небагато. Тому вони не можуть зробити поважної роботи, не можуть надати напрямку нашим громадським виступам ,не можуть відіграти рішаючої ролі в громадянстві. Громадське життя на тому терпить. Треба жіночої думки, жіночого розуму, жіночого підходу до громадських проблем, отого жіночого, в розумінні позитивного, материнського, будуючого і об'єднуючого. Так, як жінка в здоровій родині має своє незаперечне місце, так, як вона на родинному терені старається своїм серцем, і своїм розумом в п л и в а т и на нормальний, гладкий перебіг родинного життя, координувати дії поодиноких членів родини, посередничати в окремих евентуальних конфліктах батьків і дітей, приводити до згоди і співпраці; як від віків на терені родини жінка дбає за збереження рідних традицій— так точно, так само на громадському терені потрібно жіночої присутности і жіночої праці, щоб громадське життя могло проходити гладко і корисно, щоб могла панувати в ньому співпраця всіх груп і організацій. Але це не під силу кільком жінкам, чи горстці їх. Щоб на громадянстві позначився вплив жіночого духа — треба активізації української жінки в масі, треба активности всіх жіночих товариств і груп, треба контакту і співпраці між ними в поодиноких випадках, а не, борони Боже, конкуренції і ворожнечі.

Не можна всіх жінок звести до спільного знаменника. Ніхто не вимагає від чоловіків, щоб вони проявляли себе тільки в одній якійсь організації. Не можна того вимагати від жінок. Активізація різних жіночих середовищ і їхній вклад в громадське життя в різних ділянках принесе громадянству користь. Як довго є ведена добра робота, то і організація, що її виконує, є добра. Природно, що жінки мають різні зацікавлення, різне образовання, різний темперамент. Є молоді і старші. Важне, щоб гуртувались відповідно до своїх духових потреб, щоб проявляли ініціятиву і амбіцію дати виразний вклад в громадське життя, чимось себе позначити. Перевищити других у праці, видумати щось нове, корисне, добитись признання. Така амбіція є дуже корисна, її треба піддержувати для загального добра.

Жіночий рух — це могутня сила. Вона не вміщається в рямки одної організації. Вияви її дуже різні.

Активна, свідома жінка — це підстава активної, свідомої родини і громади. Це приклад до наслідування для підростаючих дітей. Без активної жінки-громадянки нам грозить застій в громадській роботі взагалі, бо діти, що зростають в американському середовищі, не будуть мати зрозуміння і зацікавлення до наших українських проблем, не стануть до праці для піддержки батьків і не схочуть їх заступати на постах, як прийдеться їм відійти.

Активізація жінки в масі — головне наше завдання тепер. Зацікавлення її громадськими справами — дорога до активізації. Організацію, чи терен дії кожна жінка може вибрати добровільно. Але замикатися тільки в домашньому житті не можна. Часи і наше невідрадне положення на це не позволяють. Співпраця і взаємна толеранція конечні, якщо має бути користь з жінок, що зактивізуються.

Заохочуючий приклад активізації українських жінок маємо з рідних земель з доби між двома світовими війнами. В одній тільки організації Союзу Українок було понад сто тисяч членів, а та організація не була одинока. В кожному місті і селі, навіть найдальше віддаленому від центрів культурного життя, була жіноча організація. Якже здивовані були б ті жінки тепер, коли б дізналися про нашу часту байдужність до справ загалу, хоч обставини до організації і праці у нас без порівняння кращі від їхніх колишніх обставин!

Маймо надію, що „Свобода", яка вже 66 років робить добру роботу освідомлення українських мас зуміє знайти дорогу до наших жінок і що своїм нинішнім словом зрушить їхнє сумління. Не тих, що вже є активні і працюють, а тих, що заховавшись безпечно в теплі стіни своїх вигідних помешкань, забувають про свої повинності супроти громади, до якої належать. — „Свобода" заходить в найдальші закутини світу, де наші люди живуть. Всюди там вона понесе з нинішнім числом своє слово до жінок. І своє запевнення, що нема почеснішої служби, яка давала б більше вдоволення, як служба для свого народу. Треба тільки до тої служби зголоситися.

М. Д.

ЧИ Є ЩЕ У ВАШІЙ ГРОМАДІ УКРАЇНЦІ - НЕЧЛЕНИ УНСОЮЗУ? — НЕГАЙНО ПОДБАЙТЕ, ЩОБ ВОНИ СТАЛИ Ю В І Л Е Й Н И М И Ч Л Е Н А М И БАТЬКА СОЮЗУ!

ВИПУСКНИКИ ШКОЛИ УКРАЇНОЗНАВСТВА У КЛІВЛЕНДІ

У шк. році 1958/59 Школу Українознавства Товариства „Рідна Школа" у Кліввленді закінчило 10 учнів (-ць). Оце Мазепинське таблльо других випускників школи виготовив мистець Юліян Волянюк з Лорейну. У дев'яти клясах навчалося 260 дітей під наглядом 12 учительських сил.

Союзовий Ювілей в Амстердамі, Н. Й.

Відділ Українського Народного Союзу в Амстердамі відзначив 3-го жовтня 65-ліття заснування УНСоюзу та 35-ліття місцевого 266 Відділу ім. Івана Франка.

Свято започатковано відспіванням амер. гимну та гимну УНСоюзу, які то гимни виконав п. Семен Когут, предсідник міс. Відділу при акомпаніяменті п-ни Ярослави Когут. Всеч. о. парох Лев Ліщинський провів молитву та поблагословив приготовану вечерю. Програмою цього свята проводив місц. нотар п. Василь Чучман, заслужений громадський діяч на терені громади Амстердаму. Під час бенкету він уділив слова п. Дмитрові Олійникові, який в коротких словах з'ясував ціль святочного зібрання, та говорив про значення і заслуги найстаршої і найбільшої української установи на терені Америки, а потім перейшов до історії місцевого Відділу.

Місцевий Відділ засновано 15-го лютого 1923 р. Заснували його п. Микола Вільчинський, Лев Голячун, Василь Папура, Ігнатій Бабак, Юліян Варшона, місяць пізніше вступили Іван М и х а л ь ч и шин, Василь Михайлюк, Данило Бодак, Грогорій Ференц, Тимотей Вітковський, Юрій Грицай. Відділ зростав в членах з року на рік і сьогодні має 200 членів повнолітніх та 135 діточий Відділ. Коли перша вкладка до Народного Союзу становила 24.11, то тепер вона виносить $1,000.00. Місцевий Відділ був мотором громадського життя громади, кілька членів основників відійшло у вічність, між ними, довголітній предсідник місц. Відділу бл. пам'яти Теодор Сюрко. Активними членами Відділу залишилися п. Ігнатій Бабак, Василь Михайлюк, Юрій Грицай та секретар п. Василь Труфин, який несе важкий обов'язок збирання місячних вкладок, приєднування нових членів та полагоджування всього діловодства. Відділ своїми пожертвами приходив з поміччю різним установам на Україні і тутешнім організаціям.

Святочну промову виголосив головний секретар п. д-р Ярослав Падох, в якій підчеркнув заслуги Українського Народного Союзу для української справи в Америці та вказав на дальшу місію У. Н. Союзу під сучасну пору. Рівночасно підчеркнув заслуги Союзових піонерів, яких працею та здобутками живе і тепер українська спільнота в Америці.

Присутній на залі білоруський священик і редактор журналу „Сівба", привітав укр. громаду від білорусів та вказав на спільну недолю українців і білорусів під московською займанщиною, пригадав спільну боротьбу сусідніх народів, т. є українців і білорусів з Московщиною.

З черги о. парох Лев Ліщинський, учасник визвольних змагань, вітав УНС з його 65-літтям та згадав, що ідея заснування УНС вийшла з кол українського священства. Започатковане діло з Божою поміччю дало великі осяги, УНС став найсильнішою установою української спільноти в Америці.

Слідували привіти від окружного організатора УНС п. Володимира Запаранюка з Ютики, п. Зима Василя від 484 Відділу, п. Василя Кодія з Трой та п. Панька Джінджериста й п-ні Пелагії Серединської від 79-го Відд. з Бродалбин.

Від місц. Відділу УККА та ОбВУА привітав проф. Семен Гнатківський, голова згаданих Відділів. Вкінці нотар Василь Чучман з'ясував важливість забезпечення так поодиноких членів як і цілої родини та візвав присутніх вступити в члени двадцятидвомільйонового майна УНСоюзу.

В другій частині програми виступила духова оркестра СУМА з Ютики під проводом п. Миколи Кожухаря та відіграла вісім народних пісень. Вміжчасі виступали з деклямаціями діти парох. школи: Леся Паща і Володимир Кривулич. Треба згадати, що згадана оркестра СУМА вив'язалась належито зі свого завдання. Відіграннням національного гимну згаданою оркестрою закінчено це Ювілейне Свято.

Після офіційної частини відбулася забава з танцями, до котрої пригравала оркестра СУМА з Ютики. Святочний Комітет почувається до милого обов'язку зложити щиру подяку паням Стефанії Боднар, Марії Труфин, Надії Римар, Анні Кравчук, Марії Мажак, Стефанії Пащак, Ользі Олійник, і п-ні Бабак за приготування смачної вечері та всім пластункам і іншим за обслугу. Окрему подяку складаємо делеґатові Централі д-р Я. Падохові за виголошення промови, Високопреподобним отцям, представникам сусідніх Відділів УНСоюзу та всім членам і гостям, що своєю участю причинились до звеличення цього свята.

Свято пройшло з належним успіхом та залишило тривале враження. Чистий дохід зі свята в сумі $50 переслано в цілості до Українського Конгресового Комітету Америки.

Святочний Комітет:

Д. Олійник, П. Пацак, В. Варшона, В. Труфин.

Вся Байонська Громада супроводила на вічний спочинок союзового піонера-діяча сл. п. Лева Бачинського

Байон, Н. Дж. — У вівторок 27-го жовтня тут помер на 72-му році життя відомий і заслужений піонер УНСоюзу та невтомний громадський діяч, сл. п. Лев Бачинський, а в суботу, 31-го жовтня, вся місцева Українська Громада супроводила його в останню дорогу на вічний спочинок. Сотні людей зібралось біля похоронного заведення В. Когута і опісля місцева українська православна церква св. Софії була вщерть заповнена великою жалобною громадою під час похоронних відправ, що їх відслужив місцевий парох всч. о. Михайло Землеченко в асисті всч. о. Мирона Пахолика, українського православного пароха міста Трой, Н. Й., який виголосив також похоронну проповідь англійською мовою. Після похорону понад 200 осіб зібралось в місцевому Народному Домі, щоб спільно вшанувати пам'ять тількищо похованого Покійника. Тризною проводив всч. о. М. Землеченко і крім нього промовляли, підносячи чесноти і заслуги Покійного: адв. Іван Романишин з Нюарку, п. Мирослав Сірий, голова Товариства ім. Тараса Шевченка, 281-го Відділу УНСоюзу, співосновником і секретарем якого впродовж понад 36 років був Покійний; б. предсідник цього Відділу п. Іван Довгань, секретар 213-го Відділу УНС Андрій Басараб, секретар 380-го Відділу УНС і заступник голови Народного Дому п. Микола Кормелюк та, вкінці головний касир У. Н. Союзу п. Роман Слободян, що рівночасно склав також признання зібраним членам У. Н. Союзу за те, що вміють оцінити заслуги своїх діячів та віддати їм належну пошану за життя і по смерти. Від Рідні прощав Покійного п. Петро Бих з Бруклина. Зі смертю сл. п. Лева Бачинського його Байонська Громада, як і вся велика Союзова Родина втратила відданого і заслуженого працівника, славну пам'ять якого збереже назавжди.

ПОМЕРЛА СЕКРЕТАРКА 228 ВІДДІЛУ УНСОЮЗУ РОЗАЛІЯ ЮРЕНКО

Клер, Па. — 27-го жовтня 1959 р. тут померла Розалія Юренко, секретарка Сестриццтва Св. Анни, Відділу ч. 228 Українського Народного Союзу. Уродженка Шенандо, Па., вступила вона до УНСоюзу ще в 1919 році. Осиротила 6 синів та 5 дочок, які всі є членами УНСоюзу, а також двох братів та чотири сестри і 5 внуків. Похорони відбулися в суботу 31-го жовтня ц. р. з Української Католицької Церкви на український кат. цвинтар.

ГОЛОВНИЙ УРЯД У. Н. СОЮЗУ

ГОЛОВНИЙ ЕКЗЕКУТИВНИЙ КОМІТЕТ:

Головний предсідник:
DMYTRO HALYCHYN
81-83 Grand Street
Jersey City 3, N.J.

Заступник гол. предсідника:
JOSEPH LESAWYER
141-09 Hoover Avenue
Briarwood, L.I., N.Y.

Заступниця гол. предсідника:
Mrs. GREGORY HERMAN
601 Maywood Avenue
Maywood, N.J.

Головний секретар:
JAROSLAW PADOCH
81-83 Grand Street
Jersey City, N.J.

Головний касир:
ROMAN SLOBODIAN
81-83 Grand Street
Jersey City 3, N.J.

ГОЛОВНА КОНТРОЛЬНА КОМІСІЯ:

WLADIMIR KOSSAR
150 Eugenie Street
Winnipeg, Man., Canada

WALTER GALAN
7039 Limekiln Pike
Philadelphia 38, Pa.

STEPHEN KUROPAS
3301 N. Newland
Chicago 34, Ill.

PETER KUCHMA
115 Austin Avenue
Tappan, N. Y

PETER PUCILO
10111 South Artesian Street
Chicago, Ill.

ГОЛОВНІ РАДНІ:

BOHDAN ZOLYCH
604 Bathurst
Toronto, Ont., Canada

DMYTRO SZMAGALA
4037 Riveredge Rd., W. Park Sta.
Cleveland 11, Ohio

JOHN KOKOLSKI
229 Huntington Ave., P.O. Box 467
Woonsocket, R.I.

TARAS SHPIKULA
5466 W. Haddon Avenue
Chicago 51, Ill.

IVAN ODEZYNSKY
5909 North Camac Street
Philadelphia, Pa.

WILLIAM B. HUSSAR
35 Hardison Rd.
Rochester 17, N.Y.

Miss ANNA CHOPEK
117 Greenfield Rd.
Mattapan, Mass.

ANDREW JULA
15 Sands Avenue
Ambridge, Pa.

Mrs. HELEN SHTOGRYN
4753 N. Hutchison Street
Philadelphia, 41, Pa.

WALTER DIDYK
6711 Rutland Avenue
Detroit, Mich.

NICHOLAS DAWYSKYBA
41 Rosewood Street
Mattapan, Mass.

RUSSELL HUK
157 Adelaide Street
Hartford, Conn.

Головна канцелярія У.Н.Союзу знаходиться у власнім домі під ч. 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Поштова адреса У. Н. Союзу: P. O. Box 76, Jersey City 3, N. J.
Telephone: HEnderson 5-8740

ВАКАЦІЇ ДЛЯ ЖІНОК

В скандинавських країнах дбають про жінок, домашніх господинь. Уряд старається кожній з них, а головно тим, що більше обтяжені родиною, уможливити „справжні" вакації, здалека від чоловіка і дітей, від всіх зайнять, що звичайно виповняють їх день. Вони виходять зі становища, що домашні господині це — „найважливіша професійна група в країні", бо поносить відповідальність за здоров'я і силу своєї родини а тим самим за здоров'я і силу народу.

Звичайні вакації разом з родиною, переважно обтяжують жінку ще більше, бо позбавляють її комфорту і всіх домашніх удогіднень. Вакації без родини мають дати жінці потрібний відпочинок, а домашню працю за цей час виконують професійні „літні заступниці". Така „заступниця" мусить добре визнаватися на домашньому господарстві, мусить вміти варити і шити, займатися дітьми.

Справді, ідея, яку варто взяти до уваги. У нас ще покутує деяке легковажне ставлення до домашньої праці жінки. А воно несслушне. Досліди показують, що жінка працює найменше 12 годин денно, сім днів в тижні. Понад 100 годин праці кожна може легко собі почислити. Коли ж перевірити різнородні праці, які вона виконує і застосувати до них юнійні ціни, мінімум заплати за кожну, то покажеться, що жінка варта є 175 дол. тижнево, пересічно. Очевидно, жадна жінка не має претенсій, щоб родина їй стільки платила, але вона може мати претенсії, щоби її працю цінити на рівні з заробітковою працею чоловіка.

В УКРАЇНІ МАЛИ НАГОДУ ДОВІДАТИСЬ ПРО ВІДЗНАЧЕННЯ 65-РІЧЧЯ УНС В НЮ ЙОРКУ

Мюнхенська радіовисильня „Свобода" передала 12-го липня ц. р. в Україну такий репортаж про „Гомін України", що відбувся з нагоди 65-річчя УНСоюзу в Карнеґі Голл в Ню Йорку, 21 червня ц. р.:

ФЕСТИВАЛЬ УКРАЇНСЬКОЇ МУЗИКИ І ТАНЦЮ В НЮ ЙОРКУ

В неділю, 21-го червня в репрезентативній концертовій залі міста Ню Йорку, в Карнеґі Голл, відбувся фестиваль української музики, пісні і танцю під назвою „Гомін України", влаштований Українським Народним Союзом з нагоди шістдесятп'ятиліття існування цієї найбільшої братської організації українців у Злучених Державах Америки.

Український Народний Союз засновано 1894 під час масової іміґрації українців Західньої України до Америки.

21-го червня заля Карнеґі Голл, що має 2700 місць, була заповнена. Програма фестивалю складалася з промов визначних американських і канадійських державних діячів, президента Українського Народного Союзу Дмитра Галичина, і музично-танцювальної частини, в якій прийняло участь двісті виконавців. Найвизначнішою точкою музичної частини фестивалю було виконання кантати „Б'ють пороги" — слова Тараса Шевченка, музика композитора Павла Печеніги-Углицького. Виконали кантату мішаний український хор в складі ста чоловік в супроводі оркестри нюйоркської Філармонії. Диригував Іван Задорожний.

Виконання кантати „Бють пороги" було найвизначнішою точкою програми тому, що цей могутній твір Печеніги-Углицького було виконано вперше, та ще в такому чудовому складі. Весь Шевченків гнів, всю силу його поетичного генія, вкладену в прославляння своєї вітчизни і осудження ворогів її, можна було відчути у величавих акордах кантати „Б'ють пороги", що її написав композитор-еміґрант Печеніга-Углицький. При виконанні її, переповнена заля Карнеґі Голл завмирає, а після її закінчення вибухає довгими оплесками, що тягнуться кілька хвилин. Публіка нестримно викликає оркестру нюйоркської філармонії і український хор, дякуючи їм за прекрасне виконання. Крім того в програму фестивалю ввійшли українські історичні та народні пісні і танці у виконанні хору „Думка" та Українського танцювального ансамблю в Ню Йорку.

На фестивалі було також показано інсценізацію „Велика Ідея" з доби гетьмана Івана Мазепи, базовану „на трилогії Богдана Лепкого". В інсценізації гетьман Мазепа присягає при Божій помочі здійснити велику ідею а саме: „робити так, аби ви з жінками і дітьми своїми і весь край наш рідний з військом преславним запорозьким ні під царем, ні під королем, ні під паном, ні під жадним ворогом нашим не гинули, лиш осталися вольними і незалежними од нині і до віку віков". Так закінчує гетьман Мазепа свою присягу.

На цьому фестивалі української пісні, музики і танцю у Ню Йорку між іншими промовцями виступив міністр праці канадійського уряду, українець з походження, Михайло Стар. Він підкреслив, що пів-мільйона канадійських українців радо приєднуються до американських українців у святкуванні 65-тих роковин найбільшої української організації на американському континенті, організації, що нараховує 75 тисяч активних членів.

Далі міністр праці Канади сказав: „Я промовляю до вас, як той, чиї батьки прибули до Північної Америки з України багато років тому... Я говорю до вас голосом свободи. Свобода породила мету, що манила наших батьків з України до нового світу Америки... Коли ми згадуємо великі діла Мазепи і Богдана Хмельницького, будьмо певні, що Україна зробить великий вклад в цей новий світ і цей вклад зроблять сини і дочки України в З'єдинених Державах Америки і Канаді. Я думаю, що найбільший вклад, що його зможе зробити українська громада — це тримати живою віру в свободу, тримати живим переконання, що свобода — це мета, без якої ніхто не може жити".

Міністр праці канадського уряду закінчив свою промову на українському фестивалі музики, пісні і танцю такими словами: „Доля українського народу нам не була байдужа. Українці в Канаді і в Америці бажають, щоб український народ здобув собі свободу і зажив вільним щасливим жаттям."

На фестивалі у Ню Йорку промовляли також заступник міністра американської армії Дюї Шорт і президент Укра Українського Народного Союзу, Дмитро Галичин. Крім цього на фестивалі „Гомін України" прочитано привітальні телеграми від Президента ЗДА Айзенгавера і губернатора стейту Ню Йорк, Рокефеллера.

На закінчення свята української культури в Америці, хор і оркестра нюйоркської Філармонії виконали український національний гимн „Ще не вмерла Україна".

ДОПОМОЖІТЬ ВДЕРЖАТИ І РОЗБУДУВАТИ ДЛЯ НАШОЇ ДІТВОРИ РІДНУ „ВЕСЕЛКУ"! ПОШЛІТЬ СВОЮ ПЕРЕДПЛАТУ І ПОЖЕРТВУ НА ФОНД „СВОБОДИ"!

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

Святочна Академія в 250-річчя смерти Івана Мазепи в Ню Йорку

Багатогранна, інтенсивна діяльність Гетьмана Івана Мазепи, його вплив на нашу політику, науку і культуру і врешті його популярність та слава у світі — витворили довкруги його особи таку велику й ясну авреолю, поставили перед нами його образ на такій висоті, — що кожна спроба звеличати цю майже фантастичну постать і реально відзеркалити глибину його думок і розмах його дій — являється завданням незвичайно трудним.

Українська еміграція, не маючи до диспозиції багатих засобів державного апарату, мусить святкувати пам'ять того Великого Мужа радше духово, замість пишно й виставно.

Академія в Ню Йорку, що її влаштував Ювілейний Комітет Мазепи при Об'єднаному Комітеті, Відділу УККА — в неділю, 11-го жовтня ц. р. в репрезентативній залі Гантер каледжу, відбулася саме під кличем Мазепинської символіки, представляючи публіці, що по береги виповнила велику залю, деякі ділянки, які цікавили Мазепу і на яких розвиток мав Гетьман вирішний вплив. Ідея самостійности України, наукова, об'єктивна аналіза історії, малярство, музика, поезія самого Мазепи і про нього, театральне мистецтво, західньо - европейська творчість інспірована особою Мазепи, — оце теми академії.

Цілість програми була для уважного слухача цікавою і змістовою, дарма, що деякі технічно - організаційні недотягнення охолоджували святкову атмосферу.

Ідею розриву з Москвою і добуття Україні незалежности репрезентувала на академії нова, з досвідом написана п'єса Гр. Меріям - Лужницького, що складалася з трьох картин, фрагментів із життя Мазепи. В цій прем'єрі брали участь відомі заслужені артисти: Б. Паздрій (режисер і виконавець головної ролі), М. Степова - Карп'як, В. Карп'як, В. Левицька, Яр. Пінот - Рудакевич, В. Калин, В. Королик, Ст. Крижанівський, І. Самокишин, Е. Левицький, А. Маруненко і інші.

Мазепинські святкування викликали створення низки нових праць українських авторів. Одна з них, це великий портрет Гетьмана, кисти П. Андрусева. Портрет був вміщений на академії збоку сцени, — це нова, оригінальна інтерпретація шляхетної, величньої постаті Мазепи.

Промовцями на святі були: голова Ювілейного Комітету, Ів. Винник (відкриття) і професор В. Січинський, який подав власні, цікаві досліди доби і особи Мазепи, сперті на об'єктивній аналізі історичних джерел.

Мудрість і поетичний талант Гетьмана Мазепи пробивалися із його власного тексту „Думи", а поезія Лесі Храпливої „Молитва Марії Магдалини Мазепини" зображувала ніжні і глибокі почуття матері Гетьмана у відношенні до його шляхетних ідей і поривів. Мистецькими р е ц и таторами текстів були: арт. Яр. Пінот-Рудакевич і арт. І. Кононів. Дуже цікаві фрагменти з творів француза Гюго і англійця Байрона про Мазепу виконувалися в оригінальних мовах письменницею Діма і поетесою П. Килина в дискретному, камерному пляні.

Із західньо - европейської творчости про Мазепу почули ми ще й музичний твір, а саме Ф. Ліста „Мазепу" — в оригіналі симфонічну поему, самим Лістом транскрибовану для фортепіяну. В цьому славному творі сплітаються буйна фантазія і віртуозівсько-стихійний розмах великого майстра тонів, що трудними технічними і виразовими засобами зобразив героїчну постать Мазепи. Виконавцем твору була молода, талановита піяністка, М. Шлемкевич.

Чи дбав Гетьман про молодь? На це питання є відповідь у правильнику Луцької школи з часів Мазепи, де говориться: „Вимагаємо, щоб ігумен по-батьківськи дбав про спосібних до співу дітей, і якщо стрінуться такі діти, то щоби їх нам представити і дбати про їх удержання". А у звіті Гербінія із Саксонії з 17-го століття кажеться, що співи наших дитячих хорів „колихали горами і долинами".

Нав'язуючи до цього, треба з особливою радістю відмітити виступ Молодечого Хору УМІ п. к. Ю. Оранського з Филаделфії. Ця точка програми репрезентативної академії була з кожного, а особливо виховного погляду дуже вартісною. Хор, що складався з п'ятьох десятків дітей і доростаючої молоді, з чотирьох юних солісток (О. Кучерява, Д. Дубницька, Л. Масюк, Д. Филипович) і акомпаніяторки Н. Недільської - Слободян, виконав до подробиць випрацьований, спеціяльно для Мазепинських святкувань написаний великий, тричастинний твір композитора М. Фоменка до слів Я. Славутича: кантату „Слава Мазепі". Скондензований зміст про значення і заповіт Мазепи в знаменитих текстах Славутича, виразно проскандований чистою мовою дівчат і хлопців, оригінальна, якась дивно „мазепинська", навіяна модерними гармонічними барвами, з чудовою ліричною середньою частиною, величня музика Фоменка, у тонкому, прецизному виконанні диригента Ю. Оранського, прозвучали устами наших дітей наче символ голосу „Могутнього Духа Мазепи", що виповнює наші серця вірою в остаточне здійснення Його великих ідей.

Роман Савицький

Нюйоркський Відділ ОбВУА відзначив Листопадові Роковини

Ню Йорк. — З нагоди 41-их роковин Листопадового Зриву місцевий Відділ ОбВУА влаштував дня 31-го жовтня 1959 р. в залі Літературно-Мистецького Клюбу святочні сходини, що були присвячені вшануванню пам'яті двох визначних співтворців того славетного Збройного Чину, а саме: сл. п. полк. УСС Дмитра Вітовського, б. першого Начального Вождя УГА та першого Державного Секретаря Військових Справ ЗО-УНР з приводу 40-річчя його трагічної смерти, та сл. п. полк. УГА, пізніше генеркор. Армії УНР Гната Стефанова, б. начального вождя УГА, відтак команданта Етапу тієї ж Армії, вкінці командира кінного полку Армії УНР та учасника Першого Зимового Походу. Горішню залю клюбу виповнили члени Відділу ОбВУА та гості числом понад 60 осіб. За президіяльним столом засіли почесні гості: — президент УНР в екзилі д-р Степан Витвицький з дружиною, генерал О. Загродський, президент УККА Д. Галичин, пані Наталія Стефанів, вдова по пок. генералові, його сестра пані Наталія Чапленко з донею Анною та брат пок. генерала, відомий військовий історик мгр. Зенон Стефанів. Сходинами проводив голова Відділу ОбВУА д-р Іван Козак. Д-р Степан Ріпецький прочитав доповідь про політичні, міжнародні та внутрішні українські обставини, серед яких зродилася ідея Листопадового Чину та проходило її здійснення. Після того інж. О. Гладишовський виголосив коротку доповідь про життя і діяльність пок. ген. Гната Стефанова. Сходини закінчилися відспіванням національного гимну.

Нюаркська громада відмітила Листопадові Роковини

Нюарк. — В неділю 1-го листопада ц. р. місцева громада збірно відсвяткувала 41-ші роковини Листопадової революції. В залі Української Централі відбулася святочна академія, в програму якої увійшов американський гимн, виконаний Зеновією Воробець, „Дума Гетьмана Ів. Мазепи" у виконанні юначок Осередку СУМА, промова д-ра Ярослава Падоха деклямація вірша Романа Купчинського „Листопадова Ніч" у виконанні артистки Іванни Кононів, продукції струнної оркестри СУМА з Пасейку під орудою Я. Костишина, хору церкви св. Івана Хрестителя під орудою Михайла Добуша й сольові виступи співачки Зеновії Бундзяк - Лавришко. Акомпаніямент був в руках про. Б. Базалі. Співом українського гимну закінчено свято, яке відбулося при вщерть виповненій залі, на тлі мистецько й стилево оформленої сцени Ф. Луцишином. Свято попередили Богослужби в місцевих українських церквах в наміренні українського народу й панахиди за душі поляглих в часі Листопадового Зриву вояків і громадян. У цих святкуваннях взяло участь усе громадянство, зокрема багато нашої молоді, та сумівці в одностроях.

Трентон вшанував Листопадові Роковини

Трентон, Н. Дж. — Місцева українська громада вшанувала 41-річчя 1-го Листопада оригінальною імпрезою: Пластовим 1-ше Листопадовим Апелем та Академією, на які зложилися: виступи пластунів і пластунок місцевої пластової станиці під командуванням пл. сен. Івана Костюка, слово до молоді і до батьків пл. сен. д-ра Теодозія Крупи, реферат на Листопадові теми ст. пл. Марії Мрочко, фортепіянове сольо пл. вірлиці Люби Турчин, скрипкове сольо новака Юрка Турчина (при супроводі на фортепіяні Л. Турчин), деклямації новачки Наталки Скорупської і пл. юначки Віри Анацької та живе слово ст. пл. Мирослави Мрочко. Під час Апелю були відчитані накази до пластової молоді та була проведена згадка про впалих за Волю України українських пластунів Куреня Залізного Хреста, вилючно з останньою жертвою, яку зложив на вівтарі Батьківщини сл. п. Степан Бандера — пластун-сеньйор Загону „Червона Калина". Під звуки стрілецької похоронної мелодії, відіграної новаком Юрком Турчином на сурмі, та при похилених пластових, американських та українських прапорах був відданий салют Українським Героям. Заля парафії св. Иосафата була заповнена батьками пластової молоді та прихильниками Пласту. Під час Апелю проведено збірку на фонд допомоги Українським Інвалідам та продавано Ювілейні Мазепинські відзнаки. — (юко).

● **Уряд Бірми** зрікся совєтської допомоги як занадто дорогої і люксусової. За договором з 1957 р., Бірма мала постачати Совєтам всю надвишку рижу, а Совєти обіцяли за це збудувати технологічний інститут, шпиталь на 200 ліжок, театр, спортовий стадіон, приміщення для сільсько - господарської виставки, басейн, ступеницю на 10,000 глядачів і готель на 206 кімнат. Уряд прийшов до висновку, що країні потрібні куди практичніші реформи.

● **У спокійне шведське** містечко **Варберг** минулого тижня вночі вдерлися з околиці власними й краденими автами та роверами 200 юнаків і почали бити вікна, грабувати крамниці та тероризувати мешканців. Невеликий відділ поліції ледве врятувався, коли шведські ґенґстери кинулися на нього з ланцюгами від роверів, пляшками та кріслами. Декого з бешкетників арештовано, а декого відвезено до шпиталю.

ФІЛАТЕЛІСТИЧНИЙ КУТОК

Світовий Конґрес Вільних Українців

У дусі підтримки ініціятиви висловленої на ш п а л ь т а х „Свободи" декілька тижнів тому про зорганізування Світового Конґресу Вільних Українців. **Підпільна Пошта України** видала серію марок для спопуляризування цієї ідеї серед українського громадянства. Для цього вжито видання марок, що появилося було свого часу для вшанування 35-річчя перших українських державних марок і на них вміщено наддрук „За Світовий Конґрес Вільних Українців" та рисунок Державного Гербу з лівого боку напису. Наддрук виконано чорною краскою, ц і л і с т ь справляє гарне і —естетичне враження. Серія має 5 купюр, ціна серії є 40 ам. центів.

Братство Кол. Вояків І УД УНА видало серію м а р о к, складену із 6 купюр, присвячену акції встановлювання прапорів для Станиць Братства та одночасно вшанування Мазепинського Року. Рисунок марки зображує лева (відзнака Дивізії) із прапором, встановленим Управою Братства та гербом гетьмана Мазепи у правому розі вгорі. Ціна серії 50 ам. центів. Набувати можна у всіх Станицях Братства на адресу:

Mr. .O Horodyskyj,
1319 N. Rockwell
Chicago 22, Ill.
U.S.A.

Після видання серій марок присвячених **Мазепинському Рокові** з рамени Українського Пласту (одна в Шиґаґо і одна в Торонто) також **Підпільна Пошта України** готує видання серії марок для цієї нагоди. Серія появиться із закінченням М а з епинського Року. Марки ППУ можна набувати у представників ППУ у всіх країнах українського поселення у світі, в редакції „Шляху Перемоги" та в Філятелістичному Бюрі:

Mr. S. L. Rychtyckyj,
2249 W. Iowa
Chicago 22, Ill.
U.S.A.

ХИМЕРИ МОДИ

Товариство фабрикантів вовни видумало на зимовий сезон новинку: перука на голову на зразок дівочої зачіски з косами. Вовна, що по середині перешита імітує розділ волосся, сплітається по боках в грубі коси, які можуть бути закінчені більшими або меншими кокардами, контрастового кольору. Перука з волічки може теж бути заплетена ззаду в одну косу, або обстрижена коротше може бути зв'язана в „горстейл". „Коси", що звисають по боках голови, або одна коса на плечах може бути вжита в разі більшого зимна до закручення довкруги шиї, немов шалик. Перуки передбачається різних кольорів. Суґерують виготовляти їх на гостини („партіс") в різних кольорах, для кожної особи іншу. Коли б ця видумка прийнялася, вона б справді зрушила з полиць залежалі мотки волічки і фабриканти порядно заробили б. Коли брати до уваги, як часом є люблена екстраваґанція, то можна надіятися, що хоч на один сезон волічкові перуки можуть масово з'явитися в щоденному ужитку.

Український Літературно Мистецький Клюб

У Літературно - Мистецькому Клюбі в Ню Йорку, 149 Друга Евню, в найближчу п'ятницю 6-го листопада ц. р., Василь Авраменко перед своїм виїздом до Европи доповідатиме на тему: „Коли і як я почав танцювати і що з цього вийшло". Початок о год. 8 веч. Гостям раді. Фільм буде ілюстрований уривками з фільму про працю В. Авраменка в ділянці народного танку в Америці.

ПРЕСОВИЙ ФОНД „СВОБОДИ" І ЇЇ ВИДАНЬ

На цьому місці друкуємо імена тих ВШ. Громадян, що надіслали свою добровільну д о п л а т у до передплати та свою пожертву на фонд „Свободи" та її видань: англомовного „Українського Тижневика" і дитячого журналу „В е с е л к а", і потверджуємо з подякою висоту одержаної суми.

С П И С О К Ч. 3.

М. Сухорський, Елизабет	$ 15.00	М. Кіт, Бруклин	2.00
Д-р Р. Смик, Кол Сіті	10.00	К. Кориіцький, Вунсакет	2.00
Д-р О. Яхторович, Шикаґо	10.00	М. Палько, Филаделфія	2.00
Л. Бачинський, Байон	5.00	І. Данківський, Фила.	2.00
І. Сіренко-Сірий, Шикаґо	5.00	В. Бойко, Менвіл	2.00
Є. Рудий, Филаделфія	5.00	А. Діди, Шикаґо	2.00
М. Галущак, Питсбург	5.00	М. Фрунд, Плейнс	2.00
Ю. Шовак, Равей	5.00	П. Лисенко, Пітсфілд	2.00
Д-р П. Дубас, Филаделфія	5.00	В. Дідик, Ірвінгтон	2.00
М. Ступка, Бронкс	5.00	В. Васильків, Нюарк	2.00
Д. Онищак, Бріджпорт	5.00	о. Г. Сіваченко, Шикаґо	2.00
К. і Д. Пасієвич, Фила.	5.00	В. Пилипів, Шикаґо	2.00
І. Грабик, Сирентон	5.00	П. Ревеґа, Ню Йорк	2.00
Г. Михалюк, Филаделфія	5.00	Л. Казієвич, Дітройт	2.00
Д-р О. Оришкевич, Бруклин	5.00	С. і А. Джордзевич, Шикаґо	2.00
Д-р Г. Журко, Гінсдейл	5.00	Т. Томків, Питсбург	2.00
І. Мандзій, Бронкс	5.00	О. Кочан, Джолієт	2.00
В. Дідик, Дітройт	5.00	Р. Тимчук, Торонто	2.00
А. Брунець, Гемтремк	5.00	В. Стечак, Филаделфія	2.00
І. Криловецький С. Рівер	5.00	О. Зулинський, Нюарк	2.00
В. Шеремета, Дітройт	5.00	М. Собенко, Ню Йорк	2.00
І. Грибик, Дітройт	5.00	К. Яремко, Клівленд	2.00
Д. Михайлишин, Шикаґо	5.00	М. Бедзик, Клівленд	2.00
М. Зінь, Ню Маркет	5.00	Л. Шморгун, Туртл Крік	2.00
Г. Лозинський, Рокфорд	5.00	Д-р А. Школьник, Клівленд	2.00
М. Яремчук, Рачестер	5.00	Ф. Васильовський, Шикаґо	2.00
П. Свистун, Гарвуд	5.00	П. Ракочий, Когове	2.00
Г. Дацьків, Шикаґо	5.00	О. Пупко, Бостон	2.00
С. Ковальчик, В. Нютон	5.00	І. Затонський, Вунсакет	2.00
Г. Співак, Шикаґо	5.00	І. Турченюк, Монтреал	1.10
А. Кірілюк, Галок	5.00	Н. Попадюк, Ларітан	1.00
Ф. Лукіянович, Филаделфія	5.00	П. Чижик, Ірвінгтон	1.00
І. Франко, Бронкс	5.00	С. Юзвак, Сакраменто	1.00
Н. Варій, Стретфорд	3.00	М. Оберишин, Нюарк	1.00
Я. Закаляк, Лінден	3.00	М. Кульчицький, Шикаґо	1.00
Т. Матраль, Бронкс	3.00	С. Микуляк, Шикаґо	1.00
А. Бурбело, Байон	3.00	О. Смаль, Шикаґо	1.00
М. Стецура, Джерзі Сіті	3.00	В. Лишак, Дірборн	1.00
С. Подольський, Асторія	3.00	А. Махник, Шикаґо	1.00
Д-р В. Шиманів, Шикаґо	3.00	В. Ганн, Джерзі Сіті	1.00
Д. Фортуна, Елизабет	3.00	Г. Дорош, Шикаґо	1.00
Н. Сидор, Бронкс	3.00	І. Науменко, Віллімантик	1.00
І. Лазорик, Ню Йорк	3.00	П. Цюпа, Бруклин	1.00
О. Білоган І. Орендж	3.00	Д. Черніченко, Патерсон	1.00
В. Кузів, Бріджпорт	3.00		
Н. Горленко, Филаделфія	3.00	Р а з о м	$ 304.10
С. Бойків, Нюарк	3.00	Раніше проголошено	$ 597.45
І. Керницький, Ню Йорк	2.00		
А. Сенишин, Нюарк	2.00	Р а з о м	$ 901.55

Конкурс на проєкт відзнаки 50-річчя Українського Пласту

Головна Пластова Булава розписує оцим конкурс на проєкт відзнаки 50-ліття Українського Пласту.

1. Вимоги:

а) Рисунок відзнаки має бути виконаний так, щоб його можна було друкувати на листових бланках, ковертах, плякатах, тощо і щоб з нього можна було виготовити відзнаки з металю і з полотна

б) Мінімальні елементи відзнаки є: пластовий герб (лілея з тризубом) і зображення 50-ліття (цифрою або символом).

Герб м у с и т ь відповідати своїм виглядом офіційному зразкові, поміщеному тут, —

зокрема щодо пропорції довжини, до ширини, переплетення тризуба та лілеї й грубости р а м е н тризуба.

2. П р о є к т и мають бути означені гаслами. В долученних до проєктів замкнених ковертах треба подати ім'я, прізвище й адресу автора.

3. Прийнятий буде о д и н п р о є к т, за який призначена нагорода в сумі $70.00. Цей проєкт стає власністю Українського Пласту. Всі інші проєкти будуть — на бажання — відіслані їх авторам.

4. Конкурсове жюрі складається з таких осіб: голова жюрі пл. сен. Едвард Козак (Дітройт), — члени жюрі: пл. сеньйори Євген Кульчицький (Дітройт) і Степан Ґела (Торонто).

5. Р е ч е н е ц ь надсилання проєктів минає з днем 331-го грудня 1959.

6. Адреса для надсилання проєктів:

Dr. O. E. Boychuk
2385 Neibel St.
Detroit 12, Mich., USA

За Головну Пластову Булаву:

Д-р Осип Е. Бойчук,
голова.
Михайло Бажанський,
ген. секретар.

ОГОЛОШЕННЯ ВІДДІЛІВ Українського Народного Союзу

ГЕМТРЕМК, Миш. — Т-во ім. М. Шашкевича, Відд. 91, повідомляє, що Місячні Збори відбудуться в неділю, 8-го листопада 1959 р., в год. 2-ій по пол., в залі Укр. Дем. Клюбу — при 2376 Grayling St. Проситься всіх членів прибути обов'язково на Збори. — Т. Майструк, рек. секретар.

ПОЙҐСТАВН, Огайо. — Відд. 230 св. І. Хрестителя, повідомляє всіх своїх членів, що Місячні Збори **не відбудуться** в неділю, 8-го листопада 1959 р., з тієї причини, що цього дня в год. 6:00 відбудеться Ювілей УНС, в українській залі при 526 W. Raven Ave. Члени, які хочуть виплатити свої вкладки, можуть зложити секретареві по бенкеті цього ж дня. — М. Мушинський, гол.; П. Ліщак, секр.

СИРАКЮЗИ, Н. Й. — Т-во „Українська Січ", Відд. 39, повідомляє, що Місячні Збори відбудуться в неділю, 8-го листопада 1959 р., в год. 3:00 по пол. Вплачування вкладок буде в суботу, 7-го листопада, від год. 7-ої до 10-ої веч. і в неділю, 8-го листопада, від год. 12-ої до 3-ої по пол. — Управа.

КЛІВЛЕНД, Огайо. — Т-во „Запорозька Січ", Відд. 251, матиме Збори в неділю, 8-го листопада 1959 р., в церк. залі при W. 7th вул., по Великій Службі Божій. Довгуючих членів проситься негайно вирівнювати залеглі вкладки, щоб уникнути суспендування. Просимо поєднувати нових членів до УНСоюзу. Члени, які мають мале обезпечення, або ті, що скоро будуть виплачені, можуть взяти додаткову грамоту за низькою оплатою. — В. Козир, предс.; Я. Кравчук, секр.; В. Яцишин, кас., В. Ліщук, рек. секр.

Читайте українські книжки й газети, бо часте читання веде до просвіти, а просвіта — це сила!

Зміна адреси

До Адміністрації „СВОБОДИ"
81-83 Grand Street
(P. O. Box 346)
JERSEY CITY, N. J.

Долучаю 10 центів — прошу змінити мою адресу.

Моя СТАРА адреса була:

ЧИСЛО ВІДДІЛУ (якщо член УНС) __________

Ім'я і прізвище __________

Адреса __________

Моя НОВА адреса така:

Ім'я і прізвище __________

Адреса __________

Адреса __________

Ярослав Зубаль

ЛОВИ ВЛІТІ

Загально відомо, що головний ловецький сезон в усіх країнах відбувається восени і зимою. Тоді нема забороненого часу на більшість звірів і птахів. Тоді відбуваються громадні і індивідуальні полювання на грубшу і іншу звірину в лісах і на полях. Та полювання тривають майже увесь рік з певними обмеженнями. Ці літні лови зумовлені або драпіжністю і шкідництвом деяких звірів, як вовк, лис, жбік і ін. та деяких драпіжних птахів, як ціла велика родина яструбів. Є тут і вийнятки як яструб-мишолов, орел крикач і ін.

У деяких звірів ці літні лови зумовлені є не їх драпіжністю, а радше їх способом життя. Це відноситься й до серен чи радше до сернюків-рогачів, лови на яких хочу тут в кількох коротких нарисах описати. Це індивідуальні чи посідачі від'їзди звичайним візком, а краще лінійкою. Ця остання особливо надається на під'їзди. Це довгий візок з одним поздовжним, вузьким і низьким сидженням і зі ступнем по обох боках, дає змогу мисливому скоро і без труднощів ставати на ступінь, зіскакувати і вскакувати та займати відповідне становище до подибаного рогача.

Сернюки - рогачі в загальному поділяються на три категорії: найкращі — це з добре осадженим і доволі високим вінцем чи короною рогів. Тут ще доходить менше чи більше брунатний колір рогів і їх оперлення та ширше чи вужче уставлення горішньої їх частини. Середні або нормальні рогачі з меншим вінцем і слабшими іншими атрибутами. Слабі рогачі з маленьким віцем і без всяких окрас. Є ще одна категорія анормальних рогачів. Це деґенерати, що їх роги неправильно розвинені і здеформовані, і цих належало відстрілювати, щоб вдержати чистоту раси. Згадані рогачі — це дозрілі три- і більше-річні самці серни; для повноти образу треба ще згадати однорічних т. зв. шпікачів з одною відногою рогів і вилкарів, дворічних рогачів з двома відногами рогів.

Лови чи радше під'їзди відбувалися переважно на тих найкращих рогачів, капітальних, а часто і на нормальних, коли капітальних було мало або коли не можна було їх стрінути. Під'їзди на цих найкращих рогачів були резервовані для особливо визначних гостей, близьких свояків і приятелів власника мастку, або й чужих людей, що звичайно приїздили з-закордону, навіть з далеких країн і за відстрілених рогачів добре платили. Як собі пригадую, найнижча ціна за одного рогача була 200 — 250 золотих.

Кожного року в травні відбувалися в усіх лісових ревірах обслідування серн. Серни виходили більшими чи меншими групами, вчасними ранками і пізніми вечорами, щоб пастися на луках, галявах і на зрубах. Виходили вони зправила в ті самі місця і в той самий час, та все ті самі члени даної групи. Це дозволяло лісовій службі, гайовим, докладно і точно все дослідити і записати та подати про це звіт лісничому чи керівникові ревіру. Найбільшою трудністю і перешкодою в цій важливій праці були комарі, а часом і інші овади, що цілими роями і хмарами кружляли над головою своєї жертви, щоб напитися крови. На чатах треба було заховуватися спокійно, щоб не сполошити стада, тож про всяке відмахування і оборону від цієї настирливої і впертої комашні не було й мови. Одинокою обороною був дим з цигарки чи люльки, та ці засоби не все були можливі. Обслідування мусіли бути дуже точні і вірні, бо пізніші лови-під'їзди були наче контролею і справдженням виконаної праці і горе такому лісникові, що через лінивство аба несолідність подав недокладні чи неправдиві дані. Звичайно керівник ревіру поки записав і передав записаний стан звірини до центрального ровлінця мастку, сам або з гайовим перевіряв на місці всі заподані дані про стан звірини. Наскільки собі пригадую, стан у двох лісових ревірах, якими я адміністрував, виносив 170 штук серн, а в цілому мастку 500 до 600 штук.

Масток, де я в рр. 1930-41 працював, це Рудницький ключ, добра Рудник над Сяном, 100 км. на півн. захід від Перемишля, між Лежайськом, де частинно жила й українська людність, і між Розвадовом, при залізничому шляху і шосе, що провадять з Переворська до Кельц. Це була чисто польська етнографічна територія, та недалеко була українська греко - католицька парафія в селі Дубрівці, над річкою Танвою, віддалена всього 11 км. від Рудника. Тут на кожне більше свято з'їжджалися українці з близьких і дальших сторін, хоч влада з цього не дуже була вдоволена.

Ліси мастку розташовані на південь від ріки Сян і від залізничого шляху та шосе Лежайськ — Розвадів, а також обабіч шосе Рудник — Ряшів. Ліси переважно соснові, місцями росла смерека, ялиця і модрина, з листястих дуб, береза, вільха і ін. Старі соснові деревостани - бори з густим підростом кущевих порід творять ідеальне пристановище для дичини. Ліси, перетикані травястими луками-сіножатями та галявами, дають поживу для рослиноїдних тварин, а заразом творять прегарні, мальовничі краєвиди. Ціла площа — це рівнина, поперетикана річками - каналами, що були пророблені для наводнювання лук. В лісах велике багацтво квітів, особливо конвалії і сторчиків, а також лісових овочів — ягід чорниць, квасниць, ожин та малин.

Властитель мастку граф Єронім Тарновський, людина добра, син Станіслава Тарновського, ректора краківського університету, великого приятеля українців. Його особа відома в світі, тому й приїздило багато гостей з інших країв на полювання і то серед літа, коли був час ловів на рогачів - сернюків. Це був час в половині декади 1930 - 40 р.

Одного літнього дня я дістав повідомлення з централі, що до мене приїде на під'їзд велика особа, бо сам архикнязь Віндішґрец, що загостив до нашого мастку з Австрії. Родина Віндішґрец була віткою родини Габсбурґів, колишньої цісарської династії. Я був дуже цікавий, як буде виглядати наша зустріч і як він себе поведе. В означений час, пізно по полудні, заїхала лінійка перед лісничівку. Зі мною привітався високий, в силі віку мужчина. Одягнений в сірозелений мисливський одяг, з добірною зброєю і далековидом, завішеним на шиї. Був маломовний і випитував лише про самі ловецькі справи, про стан звірини в моїх ревірах і про існуючі можливості, чи можу йому показати доброго рогача, бо він приїхав здалека і хотів би вивезти звідси щось імпозантного. Я обіцяв запровадити його в найкращі місця, але все ж таки багато буде залежати від щастя, як це звичайно буває в мисливстві. Я не сподівався багато з вечірнього виїзду, але треба було використати все можливе. Місця, куди ми мали переїжджати, не визначалися чимсь особливим, крім одного місця, під назвою Великі Борки. Тут вправді виходив капітальний рогач в товаристві трьох кіз (серна, самиця і одного шпічака), та він був дуже полохливий, виходив пізно, коли вже добре стемніло і то не кожного вечора, одним словом не був зовсім певний. Ми їхали лісовою, піщаною дорогою, їхали поволі і все розглядалися на боки. Зразу ми їхали старим лісом, потім виїхали на малу луку, а далі проїздили густою сосновою культурою - молодняком. Де-не-де перебіг зайчик, тут і там зривалися з нагальним криком сойки, десь вгорі кричали яструби, та серн ніде не було видно, неначе хтось їх заворожив. Я вже почав непокоїтися, бо мій гість щораз споглядав на мене допитливо, та що я міг зробити. Ми переїхали знову партію старолісся і виїхали на багато сподівані Борки. Та ні сліду якоїсь звірки, раз лише в далині майнув непотрібний нам тепер лис. Ми від'їхали в інший бік, і знову верталися в те саме місце, та все без успіху. Вже зачало темніти і я казав скоро їхати назад другою дорогою, що провадила через велику сіножать зв. Пілька. Далеко під лісом ми завважали велике стадо серн. Ми зійшли з візка і мій гість далековидом став приглядатися. Це було велике стадо, числом 8 штук, в тому два рогачі, один, як твердив архикнязь, дуже добрий. Я трохи відзискав гумор, бо я знав, що це не є той найкращий рогач, що може бути в моїх ревірах, а просто добрий - нормальний, як його назвав мій гайовий. Мій гість не міг відорвати очей від того стада, хоча вже ставало зовсім темно. Вкінці він відняв від очей далековид і стояв у якійсь задумі на горбочку неначе статуя.

І знову прийшов мені на думку Зіґфрід. Про що він міг думати? Я догадувався, що йому прийшли на думку ті часи, коли багато народів і країв, а в тому й ця територія, були в володінні його монаршого роду, а тепер він лише як звичайний гість шукає ловецьких пригод уже в чужому краю, користаючи з запрошення і оплачуючи дорого свої мисливські пристрасті. Вкінці вже стало зовсім темно, і наш гість здрігнувся, мабуть перейшов від мрій до реальної дійсности, вернувся до нашої лінійки і став випитувати про завтрішні лови. Я завважив, що він зовсім не був розчарований, бо коли лихий початок то повинен бути добрий кінець. Я потішив його надією, що на завтра маємо більш надійні місця, а й ранішні під'їзди багато певніші, бо маємо перед собою довгий день часу. Та все ж таки треба рушати дуже рано, щоб не змарнувати ніодної нагоди. Було умовлено, що маємо роз'їжджати доти, доки не осягнемо доброго успіху.

Був вчасний ранок, ще далеко було до сходу сонця. Ніч була холодна і свіже повітря відсвіжувало і добре настроювало заспаних лісників і мисливців. Ці не можуть довго спати, бо завжди мусять точно ставитися на місці, жадні спізнення не мають ніколи виправдання. Я вже готовий стояв перед домом, коли почув туркіт візка. За хвилину вже заїхали під браму і я приєднався до товариства. Цим разом приїхав і сам властитель. Архикнязь був у доброму настрої, видно сподівався кращого висліду в сьогоднішніх ловах.

Кінець буде

МОДЕРНІ ПРИНЦЕСИ

В шведській королівській родині є чотири принцеси дочки вбитого в летунській катастрофі в 1947 році, наслідника престола, Густава Адольфа. Вони мають брата Карла, якому тепер 13 років і який має стати королем після свого дідуня, теперішнього короля Густава VI. Їхньою матірю є принцеса Севілля, німецького роду. Принцеси є веселі, здорові, виспортовані. Працюють суспільно по шпиталях і діточих домах. Вони живуть в палаті, що має 12 кімнат і кімнати принцес є умебльовані модерно. Вони поводяться, як звичайні шведські дівчата, мають свої любовні пригоди, ходять до кіна. Одна з дівчат особливо займається спортом, руханкою. Вона є мабуть одинокою принцесою на світі, якій зроблено знімку, як вона стоїть на голові, з голими руками і ногами. Жарти і сміх в кімнатах принцес не вгавають. Дві з них є високі на 6 стіп, дві другі малощо нижчі. Керують автами і часом мають невеликі катастрофи. Мають труднощі в підшукуванні собі женихів, бо мати не погоджується на звичайних молодців, а принців нема тепер досить на світі. Принцеси є дуже гарні, їхній вік є між 16 і 24 роками. Часом їм здається, що їхній королівський рід є для них не поміччю, а перешкодою в щоденному житті.

Вступайте в члени Українського Народного Союзу, бо він дає Вам дешеві та вигідні різні роди забезпечення життя і рівночасно є оборонцем українсько справи в Америці. Український Народний Союз поважають і американці не тільки завдяки його 73,000 членів і 22-мільйонового майна, але і за його гідну, високопатріотичну поставу в обороні свободи.

Між Іраком і його сусідами далі напружена ситуація

Багдад. — Однаково внутрішні, як зовнішні відносини Іраку далі напружені. Прем'єр Абдул Карім Кассім заявив у своєму пресовому інтерв'ю ще з своєї кімнати в шпиталі, що він, роблючи 14 липня м. р. революцію, рахувався згори з тим, що матиме ворогів, які можуть виконувати на нього замахи. Він рахується з потребою визначення свого наступника, але нічого про його особу не сказав. Він заявив, що не має нічого проти З'єдиненої Арабської Республіки, але, якщо вона почала б проти Іраку агресивну акцію, то Ірак зможе оборонити себе. Кассім заявив, що він тепер почуває себе краще, ніж був перед атентатом на нього 7-го жовтня ц. р., бо від того часу „відпочив" у шпиталі. Тим часом у столиці Ливану Бейруті твердять, що над кордоном Іраку зосереджуються однаково єгипетські, як йорданські війська, готові до збройної інтервенції в Іраку у випадку, якщо тамошні комуністи посягнули б за владу.

Пересвітлювання немовлят рентґенопроміннням спричиняє пістряк щитуватої залози

Ню Йорк. — Під час наукової дискусії в готелі Білтмор на тему появи пістряка щитуватої залози в дітей говорив д-р Томас Анґлем із медичного факультету в Бостоні і твердив, що пересвітлювання апаратом рентґена немовлят в околиці шиї або горішньої частини легенів дуже часто спричиняє пізніше в дітей пістряка щитуватої залози. Подібно твердив і д-р Джан МекКлінток із Олбанської Медичної школи. Вони так дуже вірять в спричинювання пістряка апаратом рентґена, що домагаються заборонити пересвітлювати дітей рентґенівським апаратом за вийнятком тих випадків, коли цим апаратом треба лікувати такий рід пістряка, який загрожує життю дитини. Очевидно, що ця заборона не відносилася б до інших випадків, коли потрібне є пересвітлювання рентґеном для встановлення діягнози недуги. На 160 дітей, недужих на пістряка щитуватої залози, дві треті були пересвітлювані під час раннього дитинства, бо лікарі досліджували їхні миґдалки.

В Ню Йорку влаштовано виставку політичних карикатур

Ню Йорк. — Міжнародна Федерація Вільних Журналістів при співучасті і допомозі Американської Асоціяції Карикатуристів влаштувала в голі нюйоркського Гренд Сентрал Термінал міжнародню виставку політичних карикатур, в якій є заступлена політична карикатура п'ятнадцяти країн, в тому теж і політична карикатура СРСР і сателітів. В присутності численних представників преси, дипломатичного корпусу ОН і відпоручників мейора Ваґнера і губернатора Рокефеллера виставку відкрили в обідових годинах 28 жовтня ц. р. голова Американської Асоціяції Карикатуристів С. Вернер і голово Міжнародної Федерації Вільних Журналістів Б. Вежбянський. Серед персонажів карикатур, що їх всіх є 450, найбільше місця зайняв Микита Хрущов. (ло)

Англійський генерал обезцінює воєнні заслуги Айзенгавера

Лондон. — Маршал Аленбрук, шеф британійського імперіяльного штабу під час останньої війни, обезцінив в своїй книжці „Тріюмф на Заході", яка появилась в понеділок 2-го листопада в Лондоні, воєнні заслуги головного команданта західнім фронтом ген. Айзенгавера, закинувши йому, що він не мав передбачливого хисту стратега та що недостатньо займався боєвим фронтом і воєнними операціями. Аленбрук солідаризувався в критиці Айзенгавера з маршалом Монтґомері, зате поставив в своїх заввагах дуже високо ген. МекАртура. Негайно після появи тієї книжки деякі англійські старшини, на яких покликався Аленбрук, застереглись проти його тверджень і відсепарувались від них. Лорд Аленбрук легковажно висловився теж про стратегічні здібності Винстона Черчилла.

БАТЬКИ! ЗВ'ЯЖІТЬ ЗАМОЛОДУ ВАШИХ ДІТЕЙ З НАЙСТАРШОЮ, НАЙБІЛЬШОЮ Й НАЙБАГАТШОЮ УКРАЇНСЬКОЮ НАЦІОНАЛЬНОЮ УСТАНОВОЮ ПОЗА МЕЖАМИ БАТЬКІВЩИНИ, ЯКОЮ Є УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ, ЩОБ ЗАПЕВНИТИ ЇЙ КРАЩУ БУДУЧНІСТЬ, А НАШІЙ ГРОМАДІ У ВІЛЬНІМ СВІТІ НОВОГО СВІДОМОГО ЧЛЕНА!

● РОЗШУКИ ●

Хто знає де перебуває Стрілець Яків ОКСЕНЕВИЧ, що правдоподібно живе в Канаді. Пошукує сестра Кліновська Татяна Оксенівна. Писати прошу на адресу:
Stefan DACIUK
5243 So. Avers Avenue
Chicago 32, Ill., USA

Пошукую КРАЯНІВ
з с. Замістя і Карапчева, пов. Вашківці, Буковина. Хто знав би, де перебуває мій батько Дмитро РУДНИЦЬКИЙ Олексів, нар. 1875 р. в с. Замістя, Вашківський р-н, Черновецька область, який в 1912 р. виїхав до Канади. Помер 1942 р. і залишив тестамент для мойого брата, який живе тепер в УССР. Хто мав би точніші дані, прошу повідомити доньку на адресу:
Eryka RAYMOND
3401 N. Troy Street
Chicago 18, Ill.

ТАРЗАН, ч. 4354. Напад.

Запах людей негайно дійшов до зграї гієн... Страшних видом, що, підкрадаючись, вилазили з-поза заплутаного листя.

Тварюки потворно засміялися, коли вони побачили беззахисні жертви. Зухвало зближалися, щоб вбити!